

HOSSZÚ ÚT

VIII. ÉVFOLYAM

10. SZÁM

ROMA LAP

2000. OKTÓBER

ÁRA: 98 FT

LD

„LUNGO DROM”

P OSTAFORDULT V VAL

Soha nem értem...

Soha nem értem meg a világot.

Miért szakítják le az emberek

a virágot?

Mi az, ami az életet megszépíti,

Ha nem tudjuk mi az,

mi vérig sérti.

Soha nem értem meg a világot.

Nem értem, hogy ki, mikor,

mit látott.

Miért vannak Istenek?

És miért van az, hogy sokszor

nincsenek?

Soha nem értem meg a világot.

Miért vannak fűk, fák és virágok?

Miért vagyunk mi, ha csak

vagyunk,

Mondja meg valaki,

mit is akarunk?

Soha nem értem meg a világot.

Mit jelent a szó, hogy világot?

Mi ez tulajdonképpen?

Egy sejtelem a véletlenségben?

Soha nem értem meg,

de nem is akarom.

Úgy halok meg,

hogy nem is akarom.

Úgy születünk, akár a véletlenek,

Ezért maradunk Istenhez képest

éretlenek. Soha nem értem meg se

magam,

se más.

Kívánni nem érdemes,

úgy sem lesz más.

Rohanni felesleges,

már úgyis elkéstiünk,

Az élet csak sétál, mégis jóval

előttiünk jár...

Gáspárné Ferjancsik Aranka

Egercehi

Megbilincselt bánat

Csak a fénylő csillagom tudja bánatom,

nincs egyebem,

csak a magányom

megbilincselt szívvel járom

a világot.

Csillagfényű szemedet már nem

láthatom

a szeretet mosolyát ajkodon.

Ó! Átkozott halál elvitted

a párom,

fiatal volt, kedves és gyöngéd,

miért, miért nem szünik

a fájdalom?

Fájdalom és bánat lakja

szívemet,

vajon a boldogság mikor

költözik szívembe?

Vezess hát jó utamon

vezérlőcsillagom,

Szelekszárnyán repülnék,

ha elmúlna bánatom,

de szívemben érzem, a bánat

lesz halálom.

S ha te nem vagy,

én mire várjak?

Mert engem, megbilincselt

a bánat.

Váradi Kálmán

Trizs

Címlapon: Nyári Gyula felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik havonta a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési

Központ” Alapítvány

5000 Szolnok, Aranka utca 3.

Szerkesztőségünk telefonszáma megváltozott!

Új elérhetőségünk:

Telefon/Fax: 06-56/513-952, 513-953, 513-954

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő: Arabeszk 3 Bt.

Munkatársak: Botosné Kótvé Lilla,

Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné

Eukács Ilona, Pálfi Elvira, Rácz Lajos

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:

REPRO STÚDIÓ Nyomdaipari Egyéni Cég

ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.
Szerkesztőségünk a mienkiől eltérő véleményt is közli.
A leveleket rövidítve, szerkesztett formában adjuk közre.

Enciklopédia

Pertis Jenő

(1903-1971)

Hírneves primás. Muzsikusként származott. Hatéves korában kezdett hegedülni, 18 éves volt, amikor zenekart alakított. A Park Szállóban kezdte meg működését, majd a Britannia Szállóban folytatódott sikeres pályafutása. Egy évvel később szerepelt először a rádióban. Nevét akkor is-

merte meg a nótakedvelő közönség, rövid idő alatt a hallgatók egyik kedvence lett, és kívánságukra hetenként többször is közvetítették játékát. Életének utolsó szakaszában a Kis Royal és a Fortuna étteremben muzsikált.

(Csemer Géza: Habiszti)

Farkas Oszkár:

A holokausz magyar állampolgárságú, cigány nemzetiségű áldozatai emlékére

Gyertyák-Ünneplőben

Kiálló kő sem...
ne botolják meg benne a tekintet!
Ne térdeljen hozzá a szó.
Hajcsomók-túlnani ragyogásban
keresztvetésünkből kidöntött feszületek:
anyáink hamvaiban gyermekeink jajtalanul.

Halottaim, virágvasárnapi koszorúk
zsigerig kiürült ölükben hazavonszolják
az éjszaka sakálfényeit.
Arcuk: vértelen. Örvénylenek.
Álomtalan szemükbe ájul az ég.
Nem hajlik fölétek többé anyaszó, nem költöget.
Ki nevez meg benneteket?
Ki meri megnyitni az éj kapuit,
kenyér és bor színében hinni az átlényegülést?
A semmi oltárán megtörni Ahasverus vérző
szemében a csendet ki merészeli?
Gyalázatosan kisemmiztek!
Temetőnk se...

Felfénylik a bádangyal arca
szárnya pihetolla: báli legyező
átlovagol a megöszült mezőn,
át a felvérzett partokon.
Holt tengeren hitek úsznak:
élők árnya omló falakon.

Gyertyák-ünneplőben 2.

Föltámad, lélegzik a hegy:
árnya sem rebben a fának,
seregnyi sугás zsong odafönt:
zárványosul sorsunk magánya.

Valahol már megtörtént minden,
visszahelyeződik amiből vétettünk:
megáldatik és megtöretik a kenyér.

Összefornak a csontok,
ha bicegve is elindulunk,
karunkat egymásba öltve,
mert várnak otthon.

Végül is haza kell mennünk,
csontjainkat egymásba hordani,
ínségdombnak, tilalomfának.

A cigányság jövőképe

Millenniumi roma hetet szerveztek Zalaszentgróton

A cigányság jövőképe címmel millenniumi hetet szervezett a közel-múltban a zalaszentgróti Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Lungo-Drom szervezet. A rendezvénysorozat nyitányaként **Csányi Zoltán** székesfehérvári festőművész Historicum-Hungaricum sorozatának alkotásait mutatták be a helyi Városi Művelődési Központban.

Bevezetőként **Császár József**, Zalaszentgrót polgármestere az együttműködés fontosságáról beszélt, hangsúlyozva, mennyire lényeges, hogy a roma lakosság beilleszkedjen a társadalomba, s értéket teremtsen. Kiemelte: azokat a romákat, akik ekképpen cselekednek, a társadalom is megbecsüli. **Vajda László**, a szentgróti CKÖ elnöke kijelentette: várakozásra már nincs idő és lehetőség, a 21. század küszöbén a cigányságnak végre el kell indulni egy úton, melynek meghatározónak kell lennie a jövő szempontjából. **Kardos Ferenc** nagykanizsai könyvtáros, romológus a cigányság múltjáról szólt, beszélve a romák ősi mesterségeiről, jelképeiről. Az ezt követő napokban a VMK-ban **Orsós Jakab** író és fafaragó tartott előadást, majd **Kardos Ferenc** videofilmek segítségével cigány filmeket elemzett.

A rendezvénysorozat negyedik napján került sor a cigányság jövőképéről tartott konferenciára, melyen az or-

szágos és megyei vezetők mellett a témában illetékes közigazgatási és oktatási szakemberek is résztvettek. **Belinszky Imre** alpolgármester köszöntőjében a fe-

Gál József

szültségek megszüntetésének fontosságát hangsúlyozta, majd az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat két alelnöke, **Osztóján Béla** és **Gál József** kapott szót.

– A kormányzat hozzáállása miatt szomorú képet látok magam előtt – kezdte Gál József. – A miniszterelnök négy kerékről és három gyermekről

beszél, csak azt felejtí el, hogy mindehhez meg kell teremteni az anyagi feltételeket, az egzisztenciát, s persze munkahelyekre is szükség lenne. Márpedig ma Magyarországon a szociális szférában élő személyeknek mindezt a kormány nem adta meg. A cigányság az utóbbi tíz évben elveszítette munkahelyeit, az utóbbi öt esztendőben pedig a családok sorra veszítik el önkormányzati bér lakásaikat, elviszik a villanyórájukat, csökkentik náluk a víznyomást, de ezen túlmenően számos más megszorító intézkedést említhetnék. A fő gond, hogy nincs munkahelyük, a romák nem tudnak dolgozni, így nem megoldott a létfenntartásuk. A kormány által adott 10-12 ezer forint szinte semmire sem elegendő, abból nem lehet családokat eltartani, gyermekeket nevelni. Mindez azonban nem csak a romák számára teremt nehézségeket, hanem a társadalom többi rossz helyzetben élő rétegeire is.

A kivándorlásokkal kapcsolatosan Gál József elmondta: minden roma testvérünknek azt mondják, hogy Magyarország az ő hazájuk, ők azonban erre azt válaszolják: „A hazánkunk kötelessége lenne, gondoskodjon rólunk, ezt azonban nem teszi meg, tehát megyünk!”

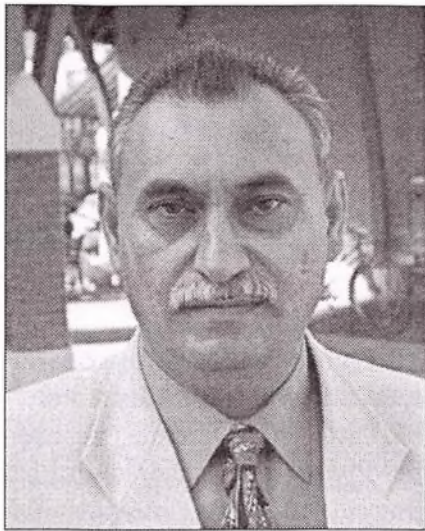
– Ha pedig egy roma család úgy dönt, hogy egy egész életen át összegyűjtött értékeit eladja és elhagyja szülőföldjét, akkor már tényleg gond van. Az itthoni juttatásokból ugyanis nem jut napi egyszeri meleg ételre, iskoláztatásra, a gyermekek méltó felnevelésére. A zámolyi ügy közismert, de tudni kell azt is, hogy Mohácsról is folyamatosan vándorolnak ki a romák Kanadába és Nyugat-Európába. Ennek a folyamatnak nem lesz vége mindaddig, míg a kormány nem javítja a körülményeket.

Ezt erősítette meg **Kovács István**, a mohácsi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke is, hangsúlyozva: munkahelyteremtéssel, megfelelő mértékű támogatásokkal elejét lehetne venni a gondoknak.

Osztóján Béla szerint a kivándorlások azt bizonyítják, hogy a romák szeretnék, ha emberszámba vennék őket. A cigányság helyzetét amúgy

Csányi Zoltán festőművész kiállítása

Kovács István

katasztrofálisnak látja, s úgy véli, az előítéletek csak rontanak a helyzeten.

Mint megjegyezte, a legnagyobb gond, hogy a romáknak sem dolgozni, sem pedig tanulni nincs lehetőségük.

– Jelenleg 400 olyan települést tudok az országban, ahol 100 százalékos a cigány munkanélküliség, pedig a romák igenis szeretnének dolgozni. De ha nincs munka, akkor is élni, enni kell, a gyermekeket pedig felnevelni. A rendszerváltozás előtt a felnőtt cigányság 97 százaléka munkában állt, ám a privatizáció után megszűntek a gyárak, a termelőszövetkezetek, a romákat pedig – mint kvalifikálatlan munkaerőt – elbocsátották, mégpedig egyik napról a másikra. Sajnos mind a mai napig nem sikerült egy olyan perspektívát, jövőképet felmutatni, mely visszahelyezhetné őket a munka világába. Márpedig nagyon jól tudjuk, hogy ha valaki tíz éven át állástalan, s még csak reménye sincs arra, hogy

elhelyezkedjen, akkor sok minden elvész: a megbecsülés és a jövőkép, ráadásul a gyermekek is perspektíva nélkül nőnek fel. A megoldás szerintem az lenne, ha a szóban forgó embereket sikerülne felhozni arra a bizonyos szintre. A cigányság igenis akar dolgozni, ezt bebizonyítottuk a történelem során.

A konferencia utáni Lungo-Drom nagygyűlésen megalakult a szervezet Zala megyei vezetősége is. Az országos vezetőség az eddigi tevékenységet alapul véve Vajda Lászlót, a helyi CKÖ vezetőjére tett javaslatot, melyet jelenlévők nyílt szavazással el is fogadtak. A megyei szervezet két alelnöke a zalaegerszegi **Forgács István**, illetve a zalacsányi **Bogdán János** lett. A nagygyűlés résztvevői öt tagú testületet is választott.

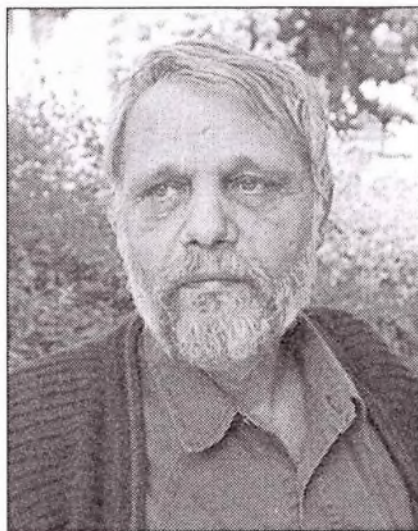
A cigánytársadalom elég érett saját ügyeinek intézéséhez!

Szeptember 25–28 között a zala-szentgróti Városi Művelődési Központ adott otthont a CKÖ és a Lungo Drom közös millenniumi rendezvény-sorozatának, amely nagyszabású konferenciával zárult. A „Cigányság jövőképe” elnevezésű rendezvényen az OCÖ alelnökével, **Osztokján Bélával** a magyarországi kisebbség-politikáról váltottunk néhány szót.

– **Milyennek értékeli a jelenlegi magyar kormány kisebbség-politikáját?**

– A rendszerváltás óta mind kormány, mind országgyűlési szinten megjelenik egyfajta kisebbség-politika. Ez azonban nem elégséges ahhoz, hogy a kisebbségek, és ezen belül is a cigányság képes legyen versenyhelyzetben lenni a többségi társadalommal. Ha a kisebbségi létet megélő embertömegekről beszélünk – 13 nemzetiségről van szó –, akkor látható, hogy tizenkettőnek közel azonosak a problémái: főleg hagyományörzésen, kultúra – és nyelv-ápoláson alapul. A cigányságot ezen túl még egy csomó más dolog is terheli, hiszen előítéletektől, diszkriminációs és szegregációs ügyektől terhelt közegben él. Miközben a törvény számunkra kulturális auto-

nómiát ír elő kisebbségi önkormányzatiság címén, politikai érdekvédelmi tevékenységet is kénytelenek vagyunk kifejteni. A szegregációs és diszkriminációs ügyektől kezdődően az oktatással, sőt mentálhigiénés felvi-

Osztokján Béla

lágosítással kapcsolatos ügyeket is fel kellene vállalnunk. Ebben a munkában a kormányzat segítsége nem elég-séges.

– **Akkor kitől várhatnak segítséget?**

– Természetesen a gondoskodó államtól. Ezen kívül azt gondolom, hogy sok mindent ránk kellene bízni, mert nélkülünk a velünk kapcsolatos ügyeket a kormányzat nem képes megoldani. A cigány társadalom elég éretté vált az elmúlt tíz évben ahhoz, hogy a saját ügyeit a kormányzati elképzeléseknek megfelelően, illetve a törvényes kereteken belül képviselni tudja.

– **Az ország gőzerővel tör Európába. Vajon mekkora a súlya az Unió szemében a kisebbségeknek, az ország kisebbség politikájának? Irónikusan fogalmazva: ezért akar-e Európa minket?**

– Ismerve az Európai elvárást, előkelő helyen fogalmazódik meg az elvárások között az emberi jogok, ezen belül a kisebbségek problémáinak megoldása is. Ennek ellenére ne ringassuk magunkat illúziókba, a kisebbségi politika nem azért javult mert Európa így várja el. Európa elsősorban azt várja el tőlünk, hogy egy egyesülésnél Magyarország megtartsa fontos geopolitikai, katonapolitikai szerepét, melyet adott esetben vállalnia is kell.

R.ZS.

ÜZENET BRÜSSZELBŐL

Kimondva vagy kimondatlanul jelzés értéke volt annak, hogy Brüsszelben az Európai Unió – Magyarország Társulási Parlamenti Bizottság október második hetében rendezett ülésén a magyarországi cigányság helyzetét értékelő tanácskozáson **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke képviselte e fontos napirendet.

Üzenet volt ez a hazai roma civil szervezeteknek, pártoknak, mindazon intézményeknek, akik a cigányüggyel foglalkoznak, főhatóságoknak, s nem utolsósorban a kormánynak. Nem szükséges prioritásokat állítani, egy mellőzhetetlen elvet azonban mindenképpen hangsúlyozni kell. És pedig azt, hogy nem X-el, s nem Y-nal ültek le tárgyalni a magyarországi cigányság helyzetéről, hanem az Országos Cigány Önkormányzat elnökével. Hogy mit jelent ez? Elsősorban azt, hogy ez a meghívás nem csupán gesztus értékű volt, hanem az Országos Cigány Önkormányzat legitimításának elismerése, erősítése, és tudatosítása annak: ha a magyarországi cigányságról valamilyen fórumon szó esik, ott a hiteles képviselő az OCÖ.

A hazai cigányság megítélése szempontjából egyáltalán nem mellékes kik, hogyan, érdemben, legitimációjukat elismerten képviselik-e a romák ügyét.

Nem meglepő, hogy a brüsszeli tanácskozáson nem került szóba a zámolyi romák, és a hazai kisebbségek máig megoldatlan parlamenti képviselői ügye. Ezek elsősorban olyan belpolitikai kérdések, amelyekbe kívülről beleszólni helytelen lenne, sértené a szuverenitás elvét. Bár **Ron Korven**, az Európai Unió megbízottja tudatta s érzékeltette, hogy az UNIO kizárva, hogy a romák életkörülményei miatt ismét elmarasztalás éri hazánkat.” Nem ér bennünket meglepve!

IPolitikai üzenete volt annak is, hogy **dr. Doncsev Toso**, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke nem másutt, hanem éppen Brüsszelben, s ezen a fórumon tartotta fontosnak hangsúlyozni, hogy „a cigányság törvényes képviselője Farkas Flórián, és az Országos Cigány Önkormányzat.” S ebből már következik, hogy minden más roma civil szervezet véleményét másképpen kezelik, rangsorolják Európában!

Üzenet értéke volt az Európai Unió és a magyar kormány számára is, amikor az OCÖ elnöke e tanácskozáson ismételten azt hangsúlyozta, hogy a cigányság nem megakadályozni, hanem elősegíteni akarja az uniós csatlakozást. Csakhogy nem

közömbös senkinek mikor, milyen körülmények között kerülhet erre sor. Jelentős részben befolyásolja a fogadókészséget, hogy milyen roma társadalommal bővül? Ezért a hazai cigányság létbizonytalansági helyzetén sürgősen változtatni kell.

Nem csupán unos-untalan ismételtetni a középtávú roma-program fontosságát. Átláthatóvá kell tenni az OCÖ részére is, hogy valóban a roma célokra fordítják-e a kapott összegeket. Nem mellékes az sem, hogy a külföldről kapott pénzek felhasználásáról is tudni illenék az OCÖ-nek. Jó lenne, ha az nem csak mint óhaj, igény lenne és maradna a jövőben, de meg is valósulna.

Ron Korver az Európai Unió megbízottja e tanácskozáson azt is tudatta, hogy jövőre a PHARE támogatásával új, egymilliárd forintos program indul, amely főleg a helyi roma kezdeményezéseket erősíti majd. Nem nézheti közömbösen a magyarországi cigányság legitim képviselője, az OCÖ, hogy ez a jelentős összeg, s a többi valóban a roma ügyet szolgálja-e vagy sem. Jó lesz figyelni, mert az ügyet csak érdemben lehet és szabad képviselni.

F.K.

A születő tehetségek ne vesszenek el!

„Ózdon is ki kell nevelni egy fiatal értelmiségi magot.”

Napokkal a szeptember végi hivatalos átadási ünnepség előtt, **Váradi Gábor** festőművész személyesen kalauzolt végig a 48-as út 3. szám alatti épületben. Ott, ahol a Tagore-tanoda működni fog. Szenvedélyesen magyarázott, mindent egyszerre akart elmondani. Érezni lehetett, ez a kezdeményezés sikerre van ítélve. Szeptember 29-én a megnyitón a helyi társadalom határozottan adta támogató voksát ehhez a vállalkozáshoz.

– Sok helyre hívtak előadások megtartására az országban. Elégedetlenséget éreztem: városunkban miért nincs olyan közösségi élet, mint Pécsen vagy Miskolcon? Tavaly megerősödött bennem az elhatározás, hogy én is megvalósítom a gyerekekkel való kreatív foglalkozást. Ózdon is ki kell nevelni egy fiatal értelmiségi magot, akik vitaképesek, elfogadják a világ kultúráját és elfogadják a saját identitásukat is.

– **Mikor alakult meg a Pályaorientációs Alapítvány?**

– Tavaly november elején, s **Kőfalusi György** a Frank-Hungária Kft. igazgatója segített a terveim megvalósításában. Magam köré gyűjtöttem az alapítókat, **dr. Nahlik Csilla** jogászt és **Filipcsin Károly** önkormányzati képviselőt.

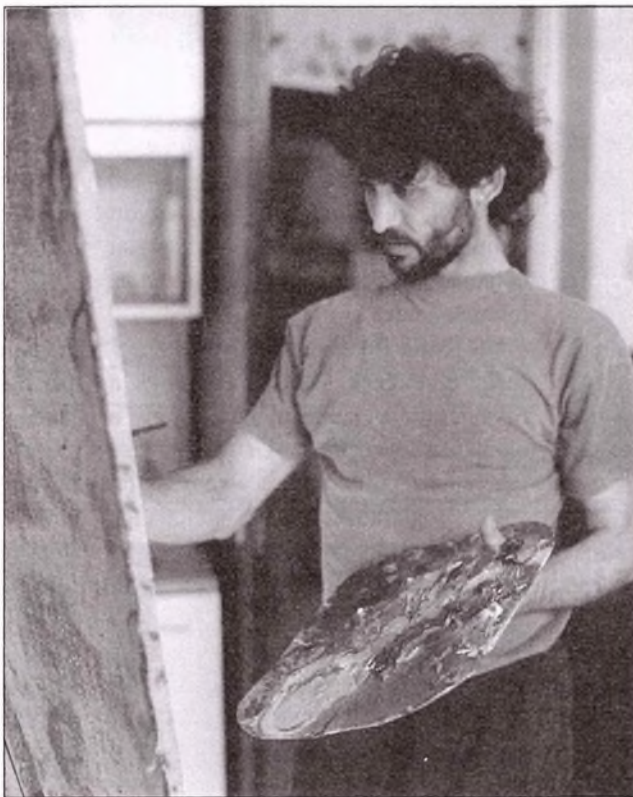
– **Célok és feladatok?**

– Feladatunk a 7. és 8. osztályos általános iskolások felzárkóztatása, a tehetséggondozás és az önmegvalósítás megteremtése. A rossz családi háttér okozta hátrányokat csökkenteni akarjuk a másodlagos szülői szerep biztosításával. Mi felnőttek vagyunk felelősek gyermekeink jövőjéért, a későbbi biztonságosabb világré.

– **Milyen nehézségeket kellett legyőzni a szervező munka során?**

– A Soros Alapítványtól nyertünk 3.700.000 forintot. Az első terem-

igényünk nem valósulhatott meg. A 48-as út 3. szám alatti épület helyreállítása jelentős anyagi kiadásokkal járt. Tapasztaltam, hogy céljainkat, törekvéseinket nem mindenki fogadta megértéssel. Ma már a hátrányos helyzet nemcsak a

Váradi Gábor

romákra értendő, s tanodánk mindenki számára nyitva áll. A közös tervek, utak vezethetnek a békés egymás mellett éléshez, ha egymás személyiségét tiszteltetben tartjuk. Az ózdi vállalkozók és vezető beosztású emberek hozzáállása pozitív, a munkánkat fontosnak ítélik. A Tagore-tanodának erkölcsileg bizalmat szavaztak és anyagilag is támogatnak bennünket.

– **Rabindranath Tagore...**

– Béke Nobel-díjas indiai költő volt, aki a világ minden emberéhez írt a természet szépségéről, a szeretetről. Magyarországon is járt, Balatonfüreden sétány van róla elnevezve.

– **Mikor és hogyan zajlik az oktatási program?**

– Önkéntes, aki javítani szeretne tanulmányi eredményén, hétfőtől-csütörtökig délután 15 órától 19 óráig vehet részt a felzárkóztató programban. Négy szaktanárunk van. Magyar, történelmet, matematikát, számítástechnikát, fizikát és kémiát oktatunk. Az iskoláknak túlterheltség miatt nincs idejük a korrepetálásra. Náluk családias légkör lesz. A padok helyett asztalok lesznek, a székek helyett fotelek. A technikai háttérrel is megteremtjük. Alapítványunknak lesz arra anyagi kerete, hogy a tanár a fiatalot meghívja egy kólára, süteményre. A közvetlen, bizalmas kapcsolat hatására a gyerek megnyílnak, s problémái ismeretében könnyebb lesz megtalálni a hozzávezető utat. Teret és lehetőséget biztosítunk a művészeti képességek kipróbálására. A siker élménye ösztönző erő a jobb eredmények elérésére.

– **Mi ad neked erőt és hitet e nemes szellemi vállalkozáshoz?**

– A szegénységből adódóan hátrányos helyzetbe kerülnek családok, gyerekek. Én is szegény családban nőttem fel, s átéltem a mai fiatalok érzéseit, problémáit. A közösségi munka meghatározta minden napjaimat és megtudtam foglalmazni a gondolataimat. Összefogással nagy lehetőséget látok a problémák megszüntetésére. A tanoda a szebb élet megteremtését tűzte ki céljául. A fiataloknak önmagukban is hinni kell és hinni, hogy van kivezető út. Foglalmazzák meg önmaguk vágyait, céljait és mondják is azt el. Ha ez megvalósul, az élet hozza a sikert, a jólétet, amiről mindenki álmозdik.

Józsa Zoltán

A túlélés jövője

Tagore-Tanoda kezdte meg működését Ózdon

**Új oktatási intézmény,
a Rabindranath
Tagore-Tanoda nyitotta
meg kapuit a volt
kohászvárosban
szeptember 29-én.
Váradi Gábor
ózdi festőművész
régia álma vált ezzel valóra,
hogy a hátrányos helyzetű
fiatalok képességeinek
kibontakoztatását segítsék.
A Tanoda méltó folytatója
lesz a színvonalas,
ózdi oktatási
hagyománynak.
Az átadási ünnepségen
Váradi Gábor,
a Pályaorientációs Alapítvány
elnöke beszédében
megköszönte a segítséget
azoknak az embereknek,
akik hisznek
a változtatásban.**

– Az a munka kezdődhet el, amely a túlélés jövője. A tanulók önbizalmat, boldogságot fognak tanulni. Az igényeket emelni kell, a szépet fejleszteni. Hittel fogunk hozzá az alkotáshoz. Mindent elkövetünk, hogy gyerkeink, cigányok és nemcigányok szívesen jöjjenek iskolába.

Dr. Szőke Judit, a Józsefvárosi Tanoda igazgatója felhívta a figyelmet az értelmiségiek felelősségére. Tanodáját a Soros Alapítvány támogatta és 4 éve optimálisan működnek. A gyerkeket délelőtt iskolában vannak, délután pedig igényeikhez idomuló programban vesznek részt.

– A fiatalok határozzák meg továbbfejlődésük irányát. Erő és elkötelezettség kell a Tanoda színvonalas működtetéséhez. Új utakat kell keresni a cigány gyermekek oktatásában.

Malinkó János az ózdi önkormányzat művelődési főosztályvezetője elmondta, hogy az ózdi iskolákban az oktatónevelés mellett felzárkóztató al-

kotó munka folyik. Fontos a tehetséggondozás is. Reméli, az itt tanulók érzik és vállalják a cigány kultúra szépségeit.

Esélyt kell mindenkinek adni arra, hogy képességeinek megfelelően tanulhasson, képezhesse magát. Szükség lenne magasabb számban cigány származású pedagógusokra. Az Eötvös József Cigány-Magyar Pedagógiai Társaság elnöke, **Rácz Gyöngyi** emlékeztetett arra, Ózdon a múltban is meg volt annak a felelőssége, hogy vállalták a cigány gyerekeket, mivel az óvodai nevelési programot is itt indították el. A magyarsággal együtt tudjuk elérni nevelési, pedagógiai céljainkat. Ózdon hagyománya van az innovációnak.

Dr. Kulin Ferenc, a Magyar Köztársaság elnökének, **Mádl Ferencnek** a főtanácsadója hangsúlyozta, hogy a Köztársasági Elnök Úr elsődleges feladatnak jelölte meg a cigánysággal való foglalkozást. Az általános iskolába járó nagy létszámú roma gyerekek közül sokan nem tudnak lépést tartani a tanulásban a többségi társadalomhoz tartozókkal. A romák egy kultúrának a birtokosai, ezen keresztül kell megközelíteni a cigányságot. A cigánykultúra műhelyeit kell létrehozni, erősíteni, mert az egyik forrása a magyar szellemi életnek. A magyarságnak érdeke olyan helyzetbe hozni a cigány kultúrát, hogy az adni tudjon.

Riz Gábor a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Közművelődési Intézet igazgatója kijelentette: Lesznek olyan kiállítások, ahol a cigányság az értékeit be tudja mutatni a magyarságnak. A helyi közösségek tereljék közös mederbe a közös akaratot, így az itt tanulók egy más életre készülnek. Ózd város megítélése is más lesz.

A Pályaorientációs Alapítvány alapítója **Kőfalusi György** vállalkozó

arról szólt, hogy a születő tehetségek ne vesszenek el és a társadalom értékes tagjai legyenek. Őrizni kell az identitást, a saját kultúráját mindenkinek. Kontaktust szeretnénk teremteni a tehetségek és a lehetőségek között.

Filipcsiny Károly helyi önkormányzati képviselő, a Tanoda tanárának véleménye szerint Ózd lakói, és az alapító személyek a garancia a fejlődésre.

Almási Béla tanár a hit építésének fontosságát hangsúlyozta.

Kótai Aladár, ózdi roma vezető a kisebbségi önkormányzat támogatásáról biztosította a Tanoda vezetőit.

A Soros Alapítvány igazgatója, **Bakonyi Éva**, beszédében kiemelte, a magánalapítvány célja a cigányság szociális, gazdasági helyzetének a javítása, így csökkentve a foglalkoztatási és egészségügyi hátrányokat. Olyan új elképzeléseket támogatnak, amelyek más helyeken is adaptálhatók. „Új pedagógiai módszerekkel kell segíteni a cigány gyerekeket tanulmányi sikereik elérésében. Mi az indulását segítettük a Tanodának, most már a helyi társadalmon van a sor.”

Aradi Pál, az Országos Cigány Önkormányzat Ózdon élő alelnöke tolmácsolta az OCÖ elnökének, **Farkas Flóriánnak** az üdvözlését, aki kiemelkedő eredményként értékeli a Tanoda alapítását. „Pozitív képe is van Ózdnak. Az intézmény helyiségét tartalommal kell megtölteni. A lehetőségekhez mérten anyagiakkal is támogatjuk a működést.”

Délután Csányi János és Váradi Gábor festőművészek kiállításában gyönyörködhetek a meghívottak. **Balogh Rudolf** népi zenekara, **Kulesár István** gitárművész és a Lindri és Kóktél együttesek színvonalas műsorai tették emlékezetessé az avató ünnepséget.

Józsa Zoltán

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése

A cigányság foglalkoztatási, szociális és egészségügyi hátrányainak leküzdéséhez nagy segítséget jelentenek a Soros Alapítvány különböző roma programjai. Lapunknak munkájukról, terveikről Bakonyi Éva, a magánalapítvány igazgatója nyilatkozott.

– Azt gondolom, a cigányság problémáinak a megoldása állami feladat. A civil szférának is van dolga, alapítványunk ezt támogatja. A Tagore-Tanoda kis mag, ha ebből sok van, komoly eredményeket lehet elérni a fáradozásokkal.

– Milyen konkrét programokkal próbálnak a kisebbség helyzetén segíteni?

– Ebben az évben 250 millió forintot költünk roma programokra. Ez az összeg a Soros Alapítvány költségvetésének a 20 százaléka. Roma programokat indítunk a média, a jogvédelem, egészségügyi reha-

*Bakonyi Éva,
a Soros Alapítvány igazgatója
Fotó: Józsa Zoltán*

bilitáció, közösségi házak, valamint az oktatás területén. Új pedagógiai módsze-

rekkel kell hozzásegíteni a cigány gyereket iskolai tanulmányi sikereik elérésében. Az ösztöndíjrendszer az általános iskola 6 és 7 osztályától a felsőoktatásig nyújt támogatást a kisebbségi diákoknak. A támogatottak nagyobb eséllyel tanulnak tovább. Alapítványunk jelenleg 350 főt segít anyagiilag, felsőfokú tanulmányaik végzésében. Ezek a programok, modellek, kísérletek, ha működnek, a fő cél, hogy hosszú távon sikeressé legyenek.

– Mennyi pályázat érkezik önökhöz az ózdi térségből?

– Sokan pályáznak, s én azt gondolom, hogy sokkal több van ebben a régióban, mint ami ki van hozva belőle. Csodálatos a természeti környezet, az idegenforgalom fejlesztése fontos lenne. Be kell ide fektetni, és ezt a városnak kell megteremtenie.

– Távlati tervek?

– A Soros Alapítvány az utóbbi 2 évben olyan programokat tervez, amelyek az esélyegyenlőtlenséget csökkentik. Szociálisan hátrányos helyzetű embereknek próbálunk segíteni, de vannak kis településeknél szóló programjaink is.

Az elnöki főtanácsadó

**Közvetlen ember
Dr. Kulin Ferenc,
a Köztársasági Elnöki Hivatal
Társadalompolitikai Főosztály
vezetője,
Mádl Ferenc Köztársasági
Elnök Úr főtanácsadója.
Az ismert politikust az ózdi
Tagore-Tanoda avató
ünnepségén érzéseiről,
Ózdról kérdeztem.**

– Az öröm érzésével jöttem Ózdra. Az a hír, hogy itt egy szellemi műhely születik, függetlenül attól, milyen gazdasági, szociális problémák terhelik a cigány kérdést nagy öröm. A kultúra marad az a közege az embernek, ahol otthon érezheti magát. Nem hiszem, hogy közvetlenül az oktatás reformjába kezelhetők csak azok a gondok, amelyek a politikára várnak. Az oktatásban a kultúra ápolása nélkül hiábavalóvá válna minden másfajta erőfeszítés.

– Milyen a hangulata a városnak?

– Tíz év óta csak a sajtóból értesülök az ózdi hírekről. Sok időt töltöttem a

*Dr. Kulin Ferenc elnöki főtanácsadó
Fotó: Józsa Zoltán*

politikában és lelkiismeretfurdalással gondoltam Ózdra. E térség végzetes leszakadásáért én is felelősséget érzek. Az első benyomásaim kellemes megle-

petést jelentenek, mert egy nyugodt, jó hangulatú városba érkeztem.

– A Tagore-Tanoda egy iskolán kívüli műhely...

– Fontos feladat, hogy az oktatás a legalsóbb szinten se hagyja figyelmen kívül azt a kultúrát, amelybe az egyén bele született, amelyben él. Ha a cigányság problémájáról van szó, a legfontosabb felismerésnek azt tartom, hogy a cigányságot a saját kultúrájában való megtartásában próbálja a város segíteni. Egy iskolán kívüli oktató műhely mindig nélkülözhetetlen szerepet játszik, ha az iskolai oktatás nem tudja a küldetését teljesíteni. Világjelenség, hogy az ezredforduló iskolája pedagógiai válságjelenségekkel küszködik, nem tud igazán megfelelni a feladatának. Ebből a válságból vezető kiút az iskolán kívüli oktatási lehetőség. A Tagore-Tanoda ilyen vállalkozás.

– Mit üzen az ózdi embereknek?

– Nagyon őszinte elismerésemet fejezem ki a borzasztóan nehéz éveket emberi tartással tudták túlélni. A reményemet szeretném megosztani velük, hogy a nehezén túl vannak. Nagy mértékben rajtuk múlik, hogy valóra tudják-e váltani az álmaikat.

Emlékezés a Holokauszt cigány áldozataira

Nyíregyházán Farkas Flórián mondott beszédet

A Holokauszt és az önkényuralmak cigány áldozataira emlékeztek október 4-én Nyíregyházán, az Északi-temetőben az 1993. április 27-én ökomenikus istentisztelettel felavatott emlékműnél. Az áldozatok előtti főhajtásra az Országos Cigány Önkormányzat, a Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetsége, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Hivatala, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala és a Cigány Áldozatok Emlékművének Kuratóriuma hívta meg azokat, akik kegyelettel adózni kívántak a Holokauszt Cigány Áldozatainak Emlékműve előtt.

Ott voltak a megyében működő cigány önkormányzatok képviselői, roma civil szervezetek, a Lungo Drom, az MCDSZ, az MCKSZ vezetői, polgári szervezetek, romák és nem romák, a Nyíregyházi 13-as iskola tanulói, hivatalok, intézmények, megyei és városi önkormányzatok tisztviselői és sokan mások. **Harmati Ernő** primás cigányzenekara Dankó-nótákkal fogadta az emlékezésre érkezők sokaságát. **Farkas Tibornak**, az OCÖ alelnökének megnyitó szavai után Farkas Flórián, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke mondott emlékbeszédet. Köszöntő szavai után emlékeztette a jelenlévőket a

sátáni eszme nyomán bekövetkezett tragédiára, amelynek ártatlan zsidó és cigány emberek tízezrei lettek az áldozatai. Hangsúlyozta, ennek soha többé nem szabad megtörténnie, s felhívta a társadalom figyelmét a fel-fellobbanó rasszista, cigányellenes veszélyre, s arra, hogy cigányok és magyarok csak együtt állíthatják meg azt a kivándorlási hullámot is, amely a cigányok részéről megindult. Ebben jelentős szerepet kell vállalnia a cigány önkormányzatoknak, a civil szervezeteknek és az OCÖ mellett a kormánynak is. El kell érni, hogy a cigányok belássák: itt Magyarországon kell jövőjüket megalapozni, építeni, s ebben szere-

Farkas Tibor köszönti az emlékezőket. Mellette Farkas Flórián és Farkas Kálmán

*Az emlékmű előtt tiszteleg Dr. Helmecczy László, a megyei közgyűlés elnöke
(középen) Pataki József és Hajdú Zsolt*

pet kell vállalnia a mindenkori kormányoknak is.

Nyomatékosan felhívta a figyelmet arra, hogy annyi évtized után még mindig késik a Holokauszt cigány áldozatainak mind erkölcsi, mind anyagi jóvátétele, megkövetése, noha ma már alig van Magyarországon olyan település, ahol ne emlékeznének a zsidó áldozatokkal együtt az elhurcolt, megsemmisített romák ezreire is. Záró gondolataiban Farkas Flórián utalt arra, hogy az OCÖ hamarosan dönteni fog egy országos cigány áldozati emlékü felállításáról, hogy a cigány nemzedékek soha ne felejtsék el, hogy a Holokausztot nem lehet és nem szabad csupán egyfajta gyilkosságként aposztrofálni, mert az a zsidóság mellett a cigányság teljes kiirtására, megsemmisítésére törekedett. S ez ellen míg élünk fel kell emelni szavunkat, s emlékeznünk kötelességünk.

Ezt követően a gyászzena hangjai mellett helyezték el az emlékezők koszorúikat az emlékművön. Elsőként az OCÖ nevében Farkas Flórián elnök, Lakatos Oszkár és Lukács Mihály alelnök, a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány nevében Varga József, a kuratórium elnöke és Fátyol Tivadar zeneszerző, a Szabolcs-Szatmár-Bereg

Megyei Közgyűlés koszorúját dr. Helmecczy László elnök, Pataki László és Hajdú Zsolt helyezte az emlékműre. Tiszteltgett az emlékmű előtt Nyíregyháza Megyei Jogú

*A cigány önkormányzatok megyei szövetségének koszorúját
Farkas Kálmán tiszteletbeli elnök és Balogh Artúr elnökhelyettes
helyezte az emlékműre*

Város Önkormányzati Hivatala nevében Tukacs István alpolgármester, a Megyei Rendőrfőkapitányság részéről Tamás Lajos ezredes, a Kisebbségi Önkormányzatok Megyei Szövetségének részéről Farkas Kálmán tiszteletbeli elnök és Balogh Artúr

elnökhelyettes, Lőkös Sándor a Nyírdinamika-Kft. igazgatója, Balogh Gyula a Lungo Drom megyei elnöke, a Nagy Imre Társaság nevében Pavlovics Mihály és Géczi Ferenc, a Kisvárdai CKÖ nevében Lakatos István, Balogh János és Hamza József, a Tiszaszentmártoni CKÖ részéről Szabó Gáspár és Kovács Ferenc, a Petneházai CKÖ nevében Nagy Sándor és Pataki Lajos, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Cigány Önkormányzata részéről Csorba Miklósné elnökhelyettes, dr. Horváthné Kovács Zsuzsa és Ádám Zsolt, a Huszár téri 13-as Iskola küldöttsége, az Encsencsi CKÖ részéről Czakó Balázs, a Demecseri CKÖ-től Balogh Pál elnök, a Nyíresaholyi CKÖ küldöttsége nevében Botos János elnök, a Kocsordi CKÖ elnöke Varga József, a Paszabi CKÖ küldöttsége: Oláh Jánosné és Balogh Imréné, Farkas Oszkár

költő, az OCÖ több megyei képviselője, kulturális együttesek, romák és nem cigányok sokasága, akik együtt hajtottak fejet a cigány áldozatok emlékműve előtt.

F.K.

Régi igazság, hogy az öröm nem teremt igazi költőt. Ahol a bánat, a megaláztatás, a félelem, s a fájdalom kimondhatatlannak tűnik, ott éppen ez a kihívás keresi meg a kifejezésére méltó lírikust. A tragédiaszerzőnek nem tiszte a túlélők számára oldani, feloldani a fájdalmakat, tovább élhetővé tenni az életet. A haldokló Hamlet utolsó szavai: „A többi néma csend”. Ám nincs csend, nem lehet csend, az élet megy tovább... S megjelenik a költő, hogy megtörje a – **Szécsi Magda** szavaival élve – sokszor szégyenletes csendet a szívekben. **Surman László** verspróbálkozásait is egy tragédia korbácsolta költészetté. Édesapja egy váratlan autóbalesetben veszítette el néhány esztendeje az életét. A most huszonhét éves fiatalember eddig megjelent versköteteit – a Sójakot és az Átutazást – a nyomdából a közeli napokban kikerült Arcomon titkos írás címével, ez a pótolhatatlan veszteség, s a cigány kisebbségi lét életérzéseit fűzik egybe. Most közzé tett költeményei közül is legerősebbek az édesapját felidéző, a végzetel felelő versek, az „Apák Napján” ciklusba soroltak. Nem rossz a többi sem, de Surman még keresi a hangját. A kötetindító vers, a cigányság érdekében Istenhez intézett fohász („imádságom”), akár több kortárs költő életművében is helyet kaphatna. Szerencsére azonban ugyanakkor jelen van, bontakozik egy új költői stílus is, amely leginkább a Képet fessetek... versszakai közt érhető tetten. Surmannál – ellentétben néhány nagynevű költőtársával – a cigánysors megrajzolása nem évtizedek távlatának megszépítő, vagy elridegítő magányából gyökeredzik, s számára nem szerep. Érződik minden során, hogy benne él, naponta küzdő, neki megélt jelen a sors, melynek nevében perlekedik. Erőtlen költői képek, hasonlatok, metaforák, sodró lendület és gondolati ritmus jellemzi egy-egy művét. Ettől persze még nem költő a szó nagybetűs értelmében, de igen közel van hozzá, hogy igazi, érett alkotóvá váljon. Előző két verseskötete – különösen az Átutazás – egységesebbnek tűnhet hangulatában és a költői eszközök alkalmazásában is, ez a mostani azonban eltérő látszik a korábban kitaposott utatról, s olyan ösvényt keres, amely egyedivé, mással összetéveszthetetlené teszi költészetét. A szerzői kiadású kötetet a **Békés, Mátyás kir. u. 33. 5630** címen lehet megrendelni.

* * *

A közelmúltban jelent meg az Osiris Kft. gondozásában **Furmann Imre** Köznapi gyilkosságok című könyve. A szerző ügyvéd, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda vezetője. E minőségben napról napra szembesül a hétköznapi rasszizmussal. Arról, hogy milyen küzdelmet folytat, illetve milyen közegben kénytelen élni, érvényesülni a hazai cigányság, pontos közelképet kaphattunk és kaphatunk a Furmann Imre által szerkesztett évkönyvekből, a Fehér Füzetekből. Arról pedig, hogy – a valamikor

költőként indult, majd pártvezér – Furmann legszemélyesebb közügye a kisebbségvédelem és a cigányok sorsa, ez a kötet győzhet meg bárkit. Nem hiszem, hogy akad ma egyetlen nem cigány ember hazánkban, aki többet tett nála, e társadalom periferiájára szorított/szorult rétegért. Nem volt, nincs (és meggyőződésem, hogy nem is lesz) körötte csatazaj. A szigorú jogszerűség határzónáin mindig belül maradván, de a határvonalakat folyamatosan tágitva, afféle előretolt helyőrségeként képviseli a cigányok ügyét. Amikor azonban elfognak a jogi lehetőségek, amikor az igazságérzet, mi több: a méltányosság lázad az elszenvedni, túrni rendelt hátrányokkal szemben, akkor Furmann harcos publicistává válik. Sokszor vitriolba mártott tollal ront az embertelen intézkedések kiagyalóira, végrehajtóira s a közönybe visszavonuló cinkosokra, tetteitársaikra. A Hétköznapi gyilkosságok Furmann 1996–2000. között – a különféle napi- és hetilapokban, folyóiratokban és tanulmánykötetekben – megjelent írásait válogatta egybe. Az első részben az általa írt esszék, reflexiók és publicisztikák, a másodikban a vele készült interjúk, a harmadikban pedig két tanulmánya kapott helyet. Néhány téma önmagában jellemzi a szerző érzékenységét. A krumplit lopó cigányok indítékai, a cigányságuk miatt ki nem szolgáltak érzelmei és indulatai, a rendőri túlkapások természetrajza, a cigányság riasztóan romló egészsége, a hatalmukkal a cigányok rovására visszaélők, a romák ellen szaporodó atrocitások ellenére is elnémult politikusi körök, egyaránt tollára kíváncsiak. Az interjúkból megtudhatjuk véleményét a mindenkor kormányok által kezdeményezett romaprogramokról, a jogalkalmazás helyzetéről, a cigány kisebbségi önkormányzatok szerepéről és szerepvállalásáról, illetve a közéleti anomáliákról. A kötetet záró tanulmányban a Furmann által többször felvetett – és megmagyarázhatatlanul még mindig meg nem alkotott – diszkriminációellenes törvényről, a lehetséges konfliktuskezelésről, illetve mindezek intézményi garanciáiról fejt ki véleményét. A Köznapi gyilkosságok – ha szabad e nagy szavakat használni – alpmű! Ott kell, legyen a kölcsönkönyvtárak és minden kisebbséggel, cigánysággal foglalkozó szakember, érdeklődő és érintett könyvespolcán. Annak ellenére, hogy a szerző maga így nyilatkozik az egyik interjúbán: „Igazából nem vagyok szakember meg szakértő, s főleg nem vagyok roma-emberjogi harcos. A romáknak megvannak a maguk emberei, és azoknak a maguk látásmódja. Én csak azt tudom továbbadni, amit a napi munkám során tapasztalok”. Ez pedig – hagy tegyem hozzá – nem kevés! Vajha mindenki ennyit tenne! (A könyv minden jelentősebb könyvesboltban megvásárolható.)

Hegedűs Sándor

Így is lehet...

Högyész 3300 lakosú település a Dunántúlon, Tolna megyében. A lakosság a történelem viharait figyelembe véve, igen összetett. Laknak itt az 1700-as években betelepített svábok, a második világháború sodrásában és az azt követő időkből letelepített székelyek, a Felvidékről idetelepültek és 250 roma, amely 38 családot jelent. Egy-két beás család kivételével mindenki magyar anyanyelvű. A falu összetettsége színes látványosság minden rendezvényen. Az emberek megőrizték identitásukat, a népviseletüket, hagyományait. Békességben megférnek egymás mellett. A cigány közösség is rendkívül aktív. Első ízben az 1998-as választások során alakult meg a helyi cigány kisebbségi önkormányzat. A német kisebbségi önkormányzat már régebb óta működik.

A cigány kisebbségi önkormányzat elnökével, **Kovács Jánossal** beszélgettem a múlttól, jelenről és a jövőbeli elképzeléseiről.

Kovács János, a Högyézi Roma Kisebbségi Önkormányzat elnöke, a Lungo Drom megyei koordinátora

– Régi högyézi lakos vagyok – mondja Kovács János. – Már édesanyám is itt, Högyészen született. Édesapám és családja több ősig visszamenőleg zenész dinasztia volt. Én már nem tanultam meg tőle a zenélést, de 7 testvérem közül van, aki szeretettel viszi a hagyományt tovább, de már csak hobbiból.

– **Meséljen a gyermekkoráról, és arról, hogyan éltek régen Högyészen a cigányok?**

– Högyészen a legrégebb óta magyar cigányok élnek. Toll, gyapjú, állatbőrök gyűjtésével, csereberével, kereskedéssel foglalkoztak. Volt itt közsörös cigány is, aki talicskán tolta a felszerelését, járta Högyész utcáit: mondta a saját maga költötte rig-

musokat, és köszörinte az emberek késeit, ollóit, bicskait. Nagy hagyományai vannak a különféle szezonális munkáknak. A högyézi cigányok nagy része most is szezonális munkából él, magokat gyűjt, hársfavirágot, diót, csetét. Mikor mit ad a természet. A zenélés hagyományai is megmaradtak. Ennek jó példája a szeptemberi szüreti mulatság, ahol a felvonuláson színvonalas műsort adtak a „Reménység Csillagai” gitárkísérettel, énekszóval, fergeteges táncal. A cigányság apraja-nagyja kitett magáért.

– **Ezt én is tanúsíthatom: jutott egy marék toll rám is! Beszéljen pár szóval a régi, hagyományos ünnepeikről, szokásairól!**

– Legjellemzőbb szokásaink a köszöntések, Karácsonykor kis Betlehemmel jártuk a falut, szép karácsonyi énekekkel kívántunk boldog Karácsonyt. Új évet is mentünk köszönteni. Érdekes hagyományunk a „csonka csütörtök”-i bál. Ezen a napon, a farsangi időszak végén a vigasság temetését jelképezte a hagyományos nagybőgő temetése.

– **Most az önkormányzat munkájáról is váltunk néhány szót!**

– Először az önkormányzat kapcsolatairól szeretnék beszélni. Megállapodásunk van a helyi települési önkormányzattal, amelynek értelmében rendszeresen összeül a két testület, és gondolatot, véleményt cserélünk. Megbeszéljük az aktuális problémákat, feladatokat. A polgármester, **Gyetzai László** nagyon pozitívan áll hozzá a problémánkhoz. Első kézből, közvetlenül tőle kapjuk az információkat baráti beszélgetés formájában. Ez nem jelenti azt, hogy heves szóváltások, viták ne tarkítanák ezt az együttműködést. Vitakozva, győzködve, jobbítási szándékkal dolgozunk együtt.

– **Megalakulásuk óta milyen eredményekről számolhatnak be?**

– A legnagyobb gondot a cigányok lakáskörülményeinek javítására fordítottunk. Több ház felújítását végeztük el kalákában, egymást segítve, támogatva, a kisebbségi önkormányzat komoly anyagi támogatásával. Egy öt gyermekes család, valamint egy nyolc gyermekes család lakásproblémáját új házak építésével oldottuk meg. Vállalkozókat kerestem –

nem kis fáradsággal és utánjárással – akik elvállalták az építkezést. Nem rég költöztem én is a családommal új házba. Feleségem és négy gyermekem is nagyon örül a kényelmes, fürdőszobás, szép, új háznak. Előtte egy kétszobás, önkormányzati komfort nélküli házrészben laktunk. Kiköltözésünkkel lehetővé vált egy másik cigány család lakás gondjának a megoldása. Jelenleg befejezés előtt áll egy négy gyermekes cigány család új háza, amelyhez a települési önkormányzattól is komoly segítséget kaptunk, valamint egy felújítási munka, amely két cigány család részére oldja meg a lakás gondokat.

– **Milyen a kapcsolatuk a településen élő többi kisebbséggel, a lakossággal?**

– A település lakosságával jó a kapcsolatunk. A német kisebbségi önkormányzattal csak a fórumokon, rendezvényeken találkozunk hivatalosan. Azonban a mindennapi életben természetesen rendszeresen találkozunk.

– **Hogyan összegeznéd eddigi munkája tapasztalatait úgy, mint kisebbségi önkormányzati vezető, mint högyézi lakos, és mint cigány ember?**

– A cigánysággal kapcsolatban azt szeretném mondani, hogy vállalni kell önmagunkat, hovatartozásunkat minden örömeivel és nehézségeivel együtt. Fontos a közösségi megtartó erő. Ebben a községben ahol székely, sváb, felvidéki magyar és cigány lakik nagyrészt, példamutató az együttélés. Kívánom, hogy más településeken is ilyen szépen tudjanak élni az emberek. Országos szinten sok Högyész kellene még! Kisebbségi Önkormányzati vezetőként elmondhatom, hogy ugyanúgy, mint országos szinten, nagyobb anyagi lehetőségre lenne szükség. Jó lenne, ha nemcsak működésre kapna a kisebbségi önkormányzat pénzt, hanem lennének kiterjedtebb jogositványai is. Jó lenne, ha a cigányoknak önálló pártjuk lenne, ha a Lungo Drom szervezet párttá alakulna. Így nem lennének kitéve annyira más pártok politikai versengéseinek.

Kántor Mária

Nyolc gyermekes cigánycsalád részére épült ház

Kosztolányi Dezső

Halottunk

Volt emberek.
Ha nincsenek is, vannak még. Csodák.
Nem téve semmit, nem akarva semmit,
hatnak tovább.
Futók között titokzatos megállók.
A mély, sötét vizekbe néma, lassú
hálók.
Képek,
már megmeredtek és örökre
szépek.
Nem-élők,
mindent felejtő, mindent porba ejtők
henyélők
kiknek kezéből a haraszt alatt
lassan kihullt a dús tapasztalat.
Nem tudja itt Newton az egyszeregyet,
fejére tompa éjszaka borul,
Kleopátra a csókokat feledte
és Shakespeare elfelejtett angolul.
Nem ismeri meg itt anya a lányát,
sem a tudás ezer bogas talányát.
Ábrándok ők, kiket valóra bűvöl
az áhitat, az ima és a csók.
Idézetek egy régi-régi műből,
kilobbant sejtszövegűk.

Halottainkra emlékezünk

Vendégünk: Kökény Kálmán

Kökény Kálmán augusztus 19-én Jászalsószentgyörgy településért végzett munkájáért kitüntetésben részesült. A számtalan díj és elismerés mellett, amit már magának tudhat, többek között az 1995-ben kapott Közbiztonságért díj, melyet Kuncze Gábor és Göncz Árpád után harmadikként kapott az országban, ez a legújabb színfolt a palettán, amely hűen tükrözi Kökény Kálmán eddigi munkásságát.

– Azt mondják, az ember nem lehet próféta a saját hazájában.

– Ahhoz, hogy valaki ezt a díjat megkapja, sokat kell letennie az asztalra. Ezt a díjat Jászalsószentgyörgyön ez idáig cigány származású emberek soha nem adományozták. 1989-től 1991-ig települési szószólóként tevékenykedtem. Nagyon sokat tettem annak érdekében, hogy az óvoda és iskola olyan fejlődésen menjen keresztül, amivel a hátrányos helyzetű gyerekeket (beleértve természetesen a cigányszármazású gyerekeket) helyzetbe hozzuk. 1990-től mint családsegítő dolgoztam és ekkor kezdődtek meg igazán azok a tevékenységeim, amelyekre a falu felfigyelt és még abban az évben a megválasztottak, mint települési képviselő. A programjaimat mindig a lakosság igényeinek figyelembevételével fogalmaztam meg. Igyekeztem nemcsak szavakkal, de tettekkel is bizonyítani. Úgy érzem sikerült, hiszen például az óvodának, mióta képviselő vagyok több millió forintot tudtam támogatni, szponzorok révén, és persze saját erőből szerezni, adni.

Játékokat vásároltattam az óvoda részére a vállalkozókkal, kerti és benti játékokat, szemléltető és készségfejlesztő eszközöket. A saját költségemen pedig olyan technikai eszközöket (rajzlap, ceruzák, színesek,) vásároltam, amelyekkel kezűgyességüket tudták fejleszteni. Úgy éreztem, hogy ezt apaként is meg kell tennem, hiszen az én gyermekeim is oda jártak és úgy gondolom, ha egy gyermek az óvodában nem kapja meg a megfelelő alapokat, az a további fejlődésére negatíván hat. Az általános iskolát is hasonlóképpen próbáltam támogatni. A Lippai Lajos Általános Iskolában én szerveztem meg először azt a közös rendőrmappot, ahol a Szolnoki, Jászberényi és Pest megyei rendőrkapitánysággal karöltve bűnmegelőzési előadásokat tartottunk a gyerekek számára.

– Jelenleg rendőrként dolgozol. Úgy gondolom, ma még „fehérholló”-nak számít, ha egy cigányszármazású ember rendőr lesz. Milyen végzettség szükséges ahhoz, hogy ebben a szakmában dolgozhass?

– 1994 óta dolgozom a Pest megyei rendőrkapitányságnál Cegléden, mint bűnmegelőzési előadó. Különböző iskolát már nem kellett elvégezni, mert több

szakmám van, érettségim és közgazdasági, szociológiai végzettségem, amivel úgy éreztem, hogy ebben a funkcióban is bátran megállok a helyem. 1994-ben elvesztettem családsegítői állásomat Jászalsószentgyörgyön, és utána helyezkedtem el a rendőrségen. Nagyon sajnáltam, mert jó és kihívásokkal teli munka volt. Az ott élő emberekért dolgoztam. Például 1993-ban sikerült létrehoznom egy szociális építő kht-t, amivel úgy gondoltam a település élet-helyzetén javítani tudtam. Felújításokat vittünk véghez, például az iskolán, ami 40 éve nem volt tatarozva. A teljes csatornázástól a festésig, a belső vakolásig, homlokzat javításig mindent el tudtunk végezni amire szükség volt, kb. 3,5 millió forint értékben. Az óvodánál, az orvosi rendelőnél, a sportpályán, a rendőrlakásnál is ingyen folyt a felújítás. Végül soron amikor már befejeződni látszott ennek a kht-nak a működése, hiszen egy évre nyertük az állami támogatást, a maradék 1,6 millió forintot az Öreg Otthonára fordítottuk. Úgy éreztem, hogy azok az emberek ott magukra maradtak, nem törődött velük senki, hogy milyen romos épületben laknak. Karácsony előtt egy héttel visszaadtuk az öregeknek az otthonot, és egy színvonalas karácsonyi ünnepség keretében ezt meg is ünnepeltük. 1994 után mikor én elkerültem a településről újra indultam a választásokon, melyen ismét megválasztottak.

– Hálásak az emberek az értük végzett munkáért?

– Ez a közel 12 év, nagyrészt a családom rovására ment, mert önző módon a vágyaimat szerettem volna megvalósítani abban, hogy felszínre hozom az értékeket. Titkon mindig arra vágytam, hogy elismerjék a munkámat. Ez alatt a 12 év alatt nap mint nap az járt az eszembe, hogy azért mert másokon segítik, a saját gyermekeim nevelését hanyagolom el. De a feleségem mindig ott állt mögöttem és biztosított abban, hogy a munkámat csak maximummal, és odaadón lehet végezni. Inkább ő vállalt dupla feladatot a három fiam nevelésében, és az otthoni teendőkben. Nagyon szeretem a családom, és persze ők is engem, hiszen rendezett családi háttér nélkül nem értem volna el a munkám révén ennyi mindent, amit ugye a sokfajta kitüntetés és elismerés is bizonyít. Valahol úgy érzem, hogy ezek a díjak a feleségemé, és a három fiamé is.

– Térjünk vissza a jelenlegi munkádhoz! Pontosan mit takar ez a bűnmegelőzési előadó munka?

– Különböző előadásokat tartok a bűnmegelőzés fontosságáról, ezen belül is a drogok és kábítószer ellen harcolok. Ahhoz, hogy egy egészséges generáció fejlődjön ki, mindent meg kell mozgatni, hogy kellően felvilágosítsuk a gyerekeket

és szüleiket a drog ellen, az áldozattá válás ellen. A munkám nagy részét ez tölti ki. Nagyon sok előadást tartok az ország területén a különböző iskolákban. Próbálok megértetni a diákokkal, hogy a rendőri munka jó, és szép, de csak az lát benne szépséget, aki hivatástudatból végzi ezt a munkát. Mert ha valaki csak azért akar rendőr lenni, hogy az egyenruha, a hatalom mögött elérje céljait, és ha ez még fajgyűlölettel is párosul, (konkrétan pl. a cigányokat gyűlöli és ezért lesz rendőr), akkor én mindent megteszek azért, hogy ez ne sikerüljön. Tagja vagyok az Országos Bűnmegelőzési Tanácsnak, azon belül van az ORFK és az OCÖ között egy megállapodás, amely a hátrányos helyzetű fiatalok rendőrré válását segíti.

– Szeretnéd ha minél több cigány fiatal állna rendőrnek?

– Természetesen, és azt szeretném elérni, hogy ha egy cigány fiatal rendőr lesz, a jövőt a társaihoz hasonlóan szabadon építhesse és ne gördüljenek elé akadályok. Nagyon nagy kitartás és bizonyítási vágy szükséges ahhoz, hogy a cigányság be tudja bizonyítani, hogy ugyanolyan értékű emberek mint a többségi társadalomhoz tartozók, és elsősorban mint magyar állampolgárok veszünk részt a társadalom mindennapjaiban. És ezt legkönnyebben úgy érzük el, ha tanulunk, képezzük és megismertetjük magunkat. Mert bizony sokszor félelmet ébreszt az emberekben a kultúránk, a szokásaink, de ha értenék, hogy mit miért teszünk, akkor ez gyökeresen megváltozna. Ezért harcolok a rendőrségnél is, hogy a kollégák megértsék, hogy a cigányság mint fogalom nem egyenlő a bűnözéssel. Egy ember nem születik bűnözőnek, hanem azzá válik. Ezért részben felelős a társadalom, amely őt körül veszi, és részben a család, ahová megszületik, hiszen a szülőknek felelősséggel kell nevelni gyermekeiket. A rendőrség már annyiban nyitott erre a témára, hogy megpróbálja megismerni a cigány kultúrát, történelmet, hagyományokat, ezáltal a cigány ember morálja érthetőbbé válik számára és ez nagy mértékben kiküszöböli a konfliktus helyzeteket. Ez a fajta kéznéljárás eredményezheti azt, hogy előbb-utóbb a rendőr szó a cigányság körében a megoldást és a segítséget, nem pedig a félelmet jelenti.

A Jászalsószentgyörgyért díj számomra nagyobb jelentőségű, mintha kaptam volna 10 millió forintot, pedig az már igen szép összeg. Egyébként kaptam 10 ezer forintot, melyet felajánlottam a hátrányos helyzetű gyerekek alapítványának. Az emberek bizalma mellynél szimbóluma a plakett, amit sajnos nem láttam, mert még nem került hozzám, számomra mindennél fontosabb.

Lukács Ilona

„Észre kellene már venni bennünket”

Visszahangzanak bennem Szécsi Magda szavai, amelyeket legutóbbi kiállításának megnyitóján mondott. Idézem: „Ha a tízparancsolat szerint élnénk, nem lenne gond cigány és nem cigány között... Állandóan nemet mondanak nekünk. Észre kellene már venni bennünket.” Kérésnek, panaszkodásnak, könyörgésnek fogjam fel szavait? Nem tudom eldönteni. Azt gondolom valamennyinek. Akárcsak a megszólaltatott **Hollai Kálmán** színművészt is, aki ugyanebben a műsorban ország világ előtt minden híresztelést cáfolva kijelentette: „Nincs, nem működik cigány színház Magyarországon!” S kérte: „Tessék már a túloldalon is felvenni a telefont és meghallgatni bennünket.”

Bár jelképeként is felfogható az amit Szécsi Magda író, képzőművész és Hollai Kálmán színművész a Roma Magazin október 2-i műsorában mondott, ám valóságtartalmuk megkérdőjelezhetetlen.

Szécsi Magda ezúttal tűzzománc ikonjaival vallott hitvallásáról, Hollai Kálmán színművész a Magyar Köztársaság Érdemrendjének lovagkeresztjével kitüntetettje pedig azokról az anomáliákról beszélt, amelyek hátráltatják, akadályozzák a cigány kultúra és művelődésügy kiteljesedését, a roma tehetségek képzését, érvényesülését.

Ez alkalommal az Amrita Egyesületről szóló tudósítás kapcsán került sor ismét és újra azokról a visszaságokról, amelyek a pályázatok kiírása körül adódnak évről-évre, mert nem csak formális hibák miatt maradnak ki éppen az arra leginkább rászoruló cigány fiatalok a továbbtanulással járó, azt segítő ösztöndíjakból, támogatásokból. És most ismét – ki tudja hányadszor! – megígérték az illetékesek, hogy jövőre változtatnak és a korábbi hibák nem fordulnak elő. Gyógyír volt a Pécsi Rácz Aladár

Közösségi Ház tevékenységéről szóló tudósítás, amelyben **Dr. Kosztics István** az egyesület elnöke elmondta, hogy egy holland alapítvány segítségével milyen sikereket értek el. Ez azt is bizonyította, lehet felhőtlen és sikeres az együttműködés cigány önkormányzat és települési önkormányzat között, ha mindketten azonos célt szolgálnak. Ez világott ki abban, hogy Pécsen nem volt kilakoltatás, noha Kosztics szóvá tette, vannak, és tapasztalható törekvések ott is a cigányság megosztására.

Akik a Magazin adását látták-hallgották, reális képet kaptak a cigányság kulturális értékeinek egy szeletéről. Csakhogy, mint Szécsi Magda mondta: „Észre kellene már venni bennünket”. Azt már csak én teszem hozzá: FENT IS!, csak vennék fel a telefont, mint Hollai mondta. Erre még várni kell?! Meddig?

farkas

Cigány Félóra

Dr. Doncsev Toso beszámolójáról

Valójában nem igazán rádiós műfaj egy kormányhivatal munkájáról szóló beszámoló. Ennek tudatában mégis azt mondom, hasznos információkkal szolgált a közvéleménynek dr. Doncsev Toso, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke hivatalban eltöltött idejéről szóló mondandója. Elsősorban azért, mert szimpatikus volt, igyekezett objektív és tárgyilagos lenni, s nem felnagyítani a csekély, de becsülendő eredményeket, amelyek e nehéz terepen különösen becsülendők. Korrektnak ítélte meg a Hivatal belső és külső kapcsolatait, amelynek alapján sikerült szinten tartani tevékenységüket, s megőrizni azt, hogy ne váljon a pártok csatározási területévé a kisebbség ügy. És ez becsülendő! Figyelmet érdemel az is, hogy sikerült „átmenteni” a korábbi kormány idejében, még 1997-ben elfogadott középtávú romaprogramot, melyet megújítottak, s amelyet a mostani kor-

mány 1999. május 5-én elfogadott. Ez az alap, erre épülve készül a távlati romaprogram. Ezzel összefüggésben jegyezte meg a NEKH elnöke: „A cigány kérdés nem baleseti ambulancia, s nem bölcs az a kormány, amely nem tekint előre.” Vagyis idejében kell kezelni az ügyeket.

Dr. Doncsev Toso szólt arról az összefogásról is, amely a katasztrófák idején bontakozott ki romák és nem romák között országszerte, különösen az ár- és belvízi védekezéskor, amikor romák sokasága is ott védekezett a gátakon. Elmondta, hogy több mint 24 ezer családot ért természeti csapás, s az újjáépítések, a károk felmérése során nem érték hátrányok a cigányokat. S a munkát azt is bizonyították, hogy alkotó kapcsolat alakult ki települési és cigány önkormányzatok között.

Érdemben szólt az iskolai oktatásról, a tanulmányi ösztöndíjak emeléséről, s arról, hogy az ország teherbíró-kép-

ességének megfelelő arányban támogatja a kisebbségügyet a kormányzat. Eredményként említette, hogy két kollégium épül, s ezúttal Szolnok mellett az elnök Ózd nevét említette. (Ezek szerint még nem dőlt el, hol épül a másik roma kollégium?) **Varga Ilona** szerkesztő-riporter a Cigány Félóra október 6-i adásában elhangzott kérdésére válaszolva Doncsev Toso hangsúlyozta: elkötelezettsége okán vállalta ezt a szép, de nagyon nehéz hivatalt, s tudja, hogy aki a kisebbségi ügyet szolgálja, az a tövises rózsák útját járja, s számolnia kell a tövisekkel is. Ugy összegezte tevékenységét, hogy abból a közvélemény megtudhatta: olyan ember áll e Hivatal élén, aki elhivatott, s szerényen, elkötelezetten igyekszik tehetsége szerint cselekedni a kisebbségügyet szolgálni Magyarországon.

Farkas Kálmán

Találós kérdések, közmondások

Herrmann Antal hagyatékából

A korábbi számokban ismertettük Herrmann Antal munkásságát, aki a 19. század végén, a 20. század elején sokat tett a magyarországi cigányság kultúrájának megismertetéséért. Az alábbiakban Herrmann Antal hagyatékának anyagából (Lelőhely: Szegedi Tudományegyetem Különgyűjtemények Tára) közlünk találós kérdéseket és közmondásokat. A Herrmann kézírásával készült 361 oldalas folklór-gyűjtemény 420 dalt, 22 balladát és románcot, 15 találós mesét, 110 közmondást és 53 mesét tartalmaz. Feltehető, hogy ez a kézirat a Wlislöck – Herrmann féle gyűjtemény, amelyet a Kisfaludy Társaság megbízásából készítettek a szerzők.

Meggyőződésem, hogy munkájukat folytatni kell, hiszen máig sincs összegyűjtve a hazai cigány csoportok folklór-hagyománya. Az öregektől még ma is összegyűjthetők a mulattatásra szolgáló találós kérdések és a közösségben általánosan ismert, különböző élethelyzetekre alkalmazható bölcsességek, a közmondások. Megismerésük hozzásegít az adott csoport gondolkodásmódjának, élettapasztalatainak megértéséhez.

Nagyon örülnék, ha minél több településen, minél több csoport körében összegyűjtésre kerülnének a szólások, közmondások, találós kérdések – szívesen segítséget nyújtanak gyűjtési útmutató és szakirodalom biztosításával az erre a szép feladatra vállalkozóknak.

Dr. Bódi Zsuzsanna, Magyar Művelődési Intézet
1011 Budapest, Corvin tér 8. – Tel: 355-6561, 201-3766/133

Találós Mesék

1.
Kis deszkácska négy zsinórral,
Kis botocska sok szőrszállal,
Szerelmes párokat
Víg táncra csalogat.

(Hegedű)

2.
Van valahol egy kutya,
Nincsen nyelve se csontja,
Ha felveszed öledbe,
Csíhel csahol mérgibe,
Ha leteszed gyorsan,
Többet meg se mukkan.

(Láncz)

3.
Ki van terítve egy hosszú szürke
vásznon,
Végtelen végig az egész országon.

(Az országút)

4.
Nem fúlok a vízbe,
Nem égek a tűzbe,
Nem fázok sohase,
Soha sincs melegem!

(Az árnyék)

5.
Különös fát ismerek,
Nevét ki mondja meg?

Földfelé nő teteje,
Ég felé áll gyökere!

(Jégcsap)

6.
Van egy erdő valahol,
Levágják azt mindenkor,
Irtják minden vasárnap,
Irtják minden ünnepnap,
Újra megnő minden ága,
Ez erdőnek nincsen párja!

(Szakáll)

7.
Hogy hívják azt a szekeret,
Melynek dübörgését,
Hallja az egész világ?

(Mennydörgés)

8.
Ajtó nélkül házacska,
Ennivaló van abba.

(Tojás)

9.
Napestig csak vág és vág,
Egy forgácsot mégse vág.

(Szempilla)

10.
Nincs födele-feneke,
Mégis hússal van tele.

(Gyűrű)

11.
Vas nyelv ver réz ajkat,
Beszédét hallhatod,
Vasárnap és mindennap,
Komája: kántor s pap,
Barátja: mindenki,
Ki szavát követi!

(Harang)

12.
Látod, de nem foghatod meg.

(Napfény, füst)

13.
Melyik állat áll
a legközelebb az emberhez?

(A tetű)

14.
Egy holt élőket vonszol egy erdőből.

(Fésű)

Közmondások

- Ember igyekszik, Isten cselekszik.
- Rongyos sátorba csak az Isten látogat el.
- Ki mindig csak Istenben bíz, ugyan meg nem hízik.
- Csupa imádkozástól nem lakott még senki jól.

- Nem minden fekete ember cigány.
- Üst csúfolja fazekat,
s mindkettő fekete.
- Akinek fogója van,
meg nem ég a keze.
- Legnehezebb mesterség a lopás.

* * *

- A szél az ördög prűszkölése.
Szép Urme szép legénynek
pártfogója.

* * *

- Háztartás asszony nélkül,
hegedű húr nélkül.
- Éhes férj a feleség görcse.
- Szereti a férjét,
mint a medve a farkát.
- Bajusztalan férfi, bajuszos asszony.
- Vén embernek fiatal feleség,
kopasz fejnek fésű.
- Asszony, ki a férjét soha meg nem
csalta, énekes hal.
- Őrzi feleségét, mint kakukk tojását.
- Kit az Isten megver, annak három
feleséget ad kilenc év alatt.
- Rózsa, mint leány,
tővis, mint asszony.
- A szoknya sok férfit kopasszá tesz.
- Többet prédikál a papné, mint a pap.
- Özvegy asszony: kéz ujj nélkül.
- Szép asszony szája ördög harangja.
- Ha nincs lányzó, vén asszony is jó.
- Ha unja magát az ördög,
összeveszt két asszonyt.
- Vén asszony szerelme hideglelés.
- Döglött lovat nyergel,
ki vén asszonyt csókol.
- Anyós haragja, ördög villája.
- Gyermek a házasság kovásza.
- Házasság gyermek nélkül,
nap verőfény nélkül.
- Házasítod a fiad, mikor akarsz,
férjhez adod lányodat,
mikor adhatod.

* * *

- Bot a bírónak, könyv a papnak.
- Részeges bíró, fogatlan kutya.
- Vak bíró, lábatlan ló.
- A szem meg a bíró nem érti a tréfát.
- Kit a bíróné szeret, azt a bíró tartja.
- Kit a papné szeret, kántor lesz belőle.
- Vakondok is hátrál, ha a zsandárt látja.
- „Csak lassan előre!” mondá a zsandár,
midőn a sánczba esett.
- Vaknak nem kell tükör.
- Vak ha vezet világtalant,
verembe jut mind a kettő.
- Részeg ember szójárása,
három lábú ló járása.

- Részeg ember beszéde,
sánta ember táncza.
- Még az árnyékától is félek.
- Bolond nyelve kelepel,
mint az üres garat.
- Bokréta kalapján, butaság fejében.
- Szalonnával zsidót,
pecsenyével tinót
csak a bolond kínál.
- Ha testvérek vagyunk is,
zsebeink még sem lánytestvérek.
- Csak tükörben látod
a legjobb barátod.
- Hogyha amilyen kevély vagy,
olyan beteg volnál,
mindjárt szörnyet halnál.

* * *

- Jó a szomszéd, ha gazdag.
- A pénz az élet kenőcse.
- Pénz a gazdag szarva.
- Szegény ember társa
csak az üres táská.

* * *

- Üres tarisznyában nem fészkel
az ördög.
- Szegénység az egészség édesanyja.
- Szegény embernek
csak a halál épít házat.
- Adósság rossz pajtás.

* * *

- Étél-ital hites társak.
- Eszem-izsom gazdának
sok a jó barátja.
- A hasnak nincs füle.
- Éhség a gyomor rozsdája.
- Ingyenes pálinka víznek komája.
- A zsidó is szereti
az ördög keresztvizét (a pálinkát).

* * *

- Sánta ember táncza
repedt hegedű hangja.
- Néma ember: hegedű, húr nélkül.
- Szerelem pénz nélkül,
tehén tej nélkül.
- Házaspár gyermek nélkül,
kovácsműhely kalapács nélkül.
- Megél a víz hal nélkül, de nem a hal
víz nélkül.
- Jobb kabát gomb nélkül,
mint csizma talp nélkül.
- Jobb egy mogoró a zsebben,
mint a dió a szomszéd fáján.
- Jobb egy ló nyereg nélkül,
mint egy nyereg ló nélkül.
- Jobb egy sánta szamár,
mint egy döglött ló.
- Jobb a sátorban a szőr,
mint az erdőben a bőr.

- Ha nincs magyar pecsenye,
oláh málé is jó.
- Szép a hajnal, jobb az alkony.

* * *

- Gonosz kutya megugat,
ha kenyeret adsz is.
- Aki kutyát emleget,
hamar meg lesz marva.
- A széna nem kutyának való.
- Egyik kutya, másik pajtása.
- Macska fia is egeret fog.
- Lovat vesz, hogy meztláb
ne járjon.
- „Nem szalad, de halad!”
mondá a szász, sánta lován ülve.
- A béka látta, hogy patkolják
a lovat és felemelte a lábát.
- Szamár bögését csak a szamár érti.
- Enyém a tinó, enyém a borjú is.
- Öklelő bivalynak
Isten nem ad szarvat.
- Sokat ugró kecske kevés tejet ad.
- Minden kotlós tyúk hatalmas
a maga fészében.
- Vak kakas is kukorékol,
sánta szamár is rug.
- A csókának legjobban tetszik a fia.
- Ha a róka prédikál, vigyázz a libára.
- A farkas csak bőrével fizethet.
- Lassan jár a tetű,
ámbar hat lába van.
- Kopasz fejtetön nem lakik tetű.

* * *

- A jó maga magát dicséri.
- Rossz kezdetnek rossz a vége.
- Egész világnak
senki sem főzhet eleget.
- Tűz és víz jó szolgálak, azonban rossz
gazdák.
- Zsebbe igen nagy,
ágyba igen kicsiny.
- Ki akasztófára született,
nem fül vízbe.
- Ki sokat beszél, sokat hazudik.
- Kis zsák hamar megtelik.
- Tréfától nem fáj senki feje.
- Hosszú toll magasra száll.
- Egy nap se testvére a másiknak.
- Parázs pocsolóban csakúgy elalszik,
mint tiszta vízben.
- Bánat a szív fogfájása.

* * *

- Veres tentával jégre ír,
ki holtak után adósságot követel.
- Minden út a sírba visz.
- Csizmásan vagy meztláb
– föld alá jutsz egyaránt.

Mit ér a szociális jólét joga?

Bármilyen meglepő is, az Országgyűlés az 1999. november 9-i ülésnapján fogadta el az Európai Szociális Karta kihirdetéséről szóló 1999. évi C. törvényt. Mellesleg csaknem négy évtizeddel azután, hogy Torinóban az Európai Tanács akkori tagjai fontosnak vélték az állampolgárok „szociális jólétének előmozdítását”. Nem lenne érdektelen akár szó szerint is idézni a megállapodásban szereplő jogokat és alapelveket. Kezdve attól, hogy „minden dolgozónak joga van az igazságos munkafeltételekhez, maga és családja számára tisztességes életszínvonalat biztosító méltányos díjazáshoz”, s zárva azzal, hogy „mindenkinek, aki nem rendelkezik megfelelő anyagi eszközökkel, joga van a szociális és egészségügyi segítségre”. Nyilván elvitathatatlanul, ám a szociális jogokban való – megközelítően egyenlő – részesülésnek számos feltétele van.

A szociálisan valamelyest érzékeny kormányzatnak elkerülhetetlenül számolnia kell azzal, hogy nem mindenki képes például „szabadon választott foglalkozás révén” megteremteni megélhetésének lehetőségét. Mert esetleg a társadalom közel egyötöde a szó szoros értelmében foglalkozás nélküli. S ha mindehhez hozzávesszük, hogy napjainkra az úgynevezett szociális jóléti szolgáltatások szinte a minimumra zsugorodnak, a munkanélküli családok védelme csupán tetszetős szólam marad. Ha ugyanis hiányoznak azok a körülmények, melyek a család szociális, jogi és gazdasági biztonságát szavatolják (akárcsak viszonylagosan is), az ezredvégi gazdasági konszolidáció megannyi valós, vagy látszólagos mutatója ellenére is újratermelődik a bizonytalanság érzése és valósága a társadalomban.

Távolról sem a gazdasági és a politikai elit tagjai körében, akiknek az élethelyzetét tekintve a polgárosultság már a tényleges valóság formáját ölti. Függetlenül attól, hogy még eredeti elevénységgel a legszorosabban kötődnek az ismert tökeformák (anyagi, kulturális, hatalmi) átválthatóságának exkluzív mechanizmusához.

A karták sorsa ugyanakkor az, hogy könnyűszerrel lehet csatlakozni hozzájuk, de ettől még a dolgok menete nemigen változik. S kivált nem akkor, ha – kissé metaforikusan fogalmazva – az elvonttá vált nemzeti kultuszok, merev dogmák, politikai és erkölcsi alapelvek virtuális világa helyettesíti a szociális jólétet. Így az igazán nagy ellentmondás abból származik, hogy a magyar társadalom állampolgárai alig, vagy egyáltalán nem élik át – enyhén frivol példával élve – a konkrét otthonosság érzését. Amely viszont egyenlő lenne a szociális biztonsággal, s némiképp a társadalmi egyenlőség valamely szintjének érzetével is. Könnyen lehetne erre azt is mondani, hogy a felülvizsgálóknak előbb még ki kell alakítaniuk a polgárosodás irányát. Csakhogy ebben az esetben annak meghatározása, hogy mi legyen, politikai elhatárolás dolga lesz. Holott ha nem kristályosodhatnak ki a köznapis valóságban olyan általános szabályok, köteleességek és törvények, amelyek önmagukban is érvényesek, s elég erősek is ahhoz, hogy fegyelmező erejük legyenek, legfeljebb a polgárosodás látszatáról lehet beszélni.

Mert miközben örülhetünk annak, hogy a szociális és családi juttatások viszonylag emelkednek, s – az Európai Szociális Karta szellemében –, kézzelfogható pénzügyi kezdeményezések történnek a családok lakhatásának megol-

dására, illetve a fiatal házasoknak nyújtott kedvezmények szerény bővítésére, valódi áttörés ezekről az intézkedésektől aligha remélhető. De éppen ennek kapcsán merül fel a kérdés, vajon valóban érdemes volt-e az Európai Szociális Kartához csatlakozni? Vagy – ahogyan némelyek gondolják – semmi más jelentősége nincs, mint annak politikai deklarálása, hogy ezzel mi is hozzájárulhatunk a közös „európai örökséget alkotó eszmények és elvek” megvalósításához. Így is, úgy is magától értetődő a válasz, épp csak arról nem feledkezhettünk el, hogy az Európai tanács tagjai – de facto is kimutathatóan – a gazdasági és a szociális haladás követelményeit soha sem cserélték fel egymással. S ha a törvényi elfogadás pusztán azt jelenti, hogy a szociális jogok érvényesülése valamiképpen mégis számonkérhetővé válik, máris kevésbé lehetünk pesszimisták. Feltéve persze, ha a társadalom kettészakadásának folyamata láthatóan mérséklődik. Mert miközben tagadhatatlanul igaz az, hogy az utóbbi években a gazdasági fejlődés felgyorsult, ennek áldásos hatásait és következményeit a társadalom alig egyötöde érzékeli. S mindez sokkal veszélyesebb annál, mint ahogyan első pillantásra hinnénk. Kivált azért is, mert a szociális, gazdasági és a kulturális egyenlőtlenségek rögzülése olyan zárványhelyzeteket hoz létre, amelyekből csaknem képtelenség kitörni. Végso soron arról van szó, hogy feltartóztatlanul növekszik az ún. társadalom alatti osztályba tartozók száma. Valójában azoké, akik a szociális jólét elvont jogával ugyan rendelkeznek, valóságban viszont vajmi keveset tudnak vele kezdeni.

Dr. Kerékgyártó T. István

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet helyi cigány kisebbségi önkormányzati képviselők, cigány társadalmi szervezetek vezetői számára szervezett tanfolyamok támogatására.

A pályázat célja:

A helyi cigány kisebbségi önkormányzati képviselők, és a civil szervezetek vezetőinek közéleti munkára, illetve a cigány kisebbségi érdekérvényesítésével kapcsolatos feladatokra való felkészítése – összhangban a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló középtávú intézkedés csomagról szóló 1047/1999. (V. 5.) Kormányhatározat rendelkezéseivel.

A pályázók köre:

Mindazok a cigány kisebbségi önkormányzatok, társadalmi szervezetek, helyi önkormányzatok, amelyek önállóan vagy együttműködésében egy térség, de legalább három település cigány kisebbségi képviselői számára, minimum két munkanapos tanfolyamot szerveznek. A továbbképzéseken részt vehetnek a helyi, települési önkormányzatok képviselői is.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó eddigi munkáját bemutató rövid ismertetőt,
- a tanfolyam részletes tematikáját (melynek kötelező eleme a kisebbségi törvényből, és a közoktatási törvényből adódó helyi feladatok feldolgozása),
- képzés időpontját, helyszínét,
- résztvevők számát, körét,
- tanfolyam költségvetését,
- a társadalmi szervezet nyilvántartásba vételét

igazoló bírósági bejegyzést, alapszabályát, vagy alapító okiratát,

- kisebbségi önkormányzat alakuló ülésének jegyzőkönyvét,
- a pályázó által biztosítható esetleges saját forrás feltüntetését,
- más forrásból származó támogatás bemutatását,
- bankszámlaszerződés másolatát.

Egy pályázó maximum 40.000 Ft/résztvevő támogatást kaphat.

Pályázati keretösszeg: 25 millió forint.

Előnyben részesül az a pályázó, aki saját erőt is biztosít, illetve egy nagyobb térség vagy megye számára szervezi meg a tanfolyamot.

**A pályázatok benyújtási határideje:
2000. november 30.**

**Az elbírálás ideje:
2000. december havi kuratóriumi ülés**

A Közalapítvány képviselői a képzéseken részt vesznek!

A határidőn túl érkezett és a hiányos pályázatok érvénytelenek! A Közalapítvány azokat nem őrzi meg és nem küldi vissza.

A pályázatokat – adatlap nélkül – 1 példányban az alábbi címre lehet benyújtani: Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1021 Budapest, Üllői út 47-49.

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ X. Gyömrői út 103. alatti székházában 2000. december 9-én (szombaton) Karácsonyi vásárt rendez.

Várjuk a jelentkezőket, akik termékeiket (ruházat, cipő, kézművesség, könyv, ajándéktárgyak, stb.) árúsítják.

Területfoglalás díja: 1000 Ft/m²

Jelentkezés, helyfoglalás személyesen vagy telefonon 3 héttel előre: Országos Cigány Információs és Művelődési Központ 1103 Budapest, Gyömrői út 103. Telefon/Fax: 265-08-38, 264-94-48.

AZ OCIMK PROGRAMJAI

November

November 2: A 100 Tagú Cigányzenekar 15 éves, Jubileumi Gálakoncertje

November 4: A Nagyecsed Fekete Szemek Arany és Platinalemez bemutató Koncertje

November 28: Irodalmi est, fotókiállítással egybekötve, Osztóján Béla író

November 30: Községi Házak Konferenciája

December

December 9: Karácsonyi kirakodó vásár

December 12: Irodalmi est, kiállítással egybekötve

December 14: Karácsonyi előzetes gyermekek részére

December 21: Cigánybál, képviselők részére

TILTAKOZÓ NYILATKOZAT

Tiltakozunk a lovári nyelv megcsúfolása ellen

Az 1971-es – londoni – Nemzetközi Cigány Konferencián 40 ország roma képviselői egybehangzóan a lovári dialektust fogadták el a cigányok hivatalos nyelvévé.

Magyarországon lefordításra került: Shakespeare, Hamlet, Madách: Ember tragédiája, Exupéry: A kis herceg, a Biblia, klasszikus költők versei lovári nyelvre.

Közismert tény, hogy a II. világháború Holocaust áldozatainak között több százezer roma származású is volt. Sajnálatos tény, hogy a szocialista érában – nekünk romáknak – nem volt szabad megemlékezni halottainkról (áldozatainkról). A rendszerváltás utáni években néhány roma és nem roma értelmiségi elkezdte a roma holocaust túlélőinek, áldozatainak

felkutatását, (pl. 1993-ban a Cigány Tudományos és Művészeti Társaság rendezésében Holocaust Nemzetközi Konferencia, melyen 25 ország képviselői vettek részt).

2000. szeptemberében a Roma Sajtóközpont kiadásában látott napvilágot egy alapvetően színvonalas memoár-gyűjtemény, melyben roma túlélők beszélnek, elhurcolásuk megrázó „élményeiről”. A könyv címe: POR-RAJ MOS.

Túl azon, hogy a könyv szerkesztői között cigány nyelvű szakértők is megtalálhatók, számunkra érthetetlen a könyv erősen pejoratív tartalmú címe: valószínű, az áldozatok a cím „hallatán” sírjukban forognak, ugyanis a cím szó szerinti jelentése: nemi kitárlkozás.

Kérjük a könyv szerkesztőit a mű címének mielőbbi megváltoztatására.

Követeljük, hogy a cigány nyelvet és kifejezéseket felhasználó bármilyen nyelvű kiadványt megjelentetése előtt a szerzők (vagy a kiadó) nyelvi lektorálás céljából minden esetben keressék meg az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ roma szakértőit.

Budapest, 2000. október 2.

Raduly József
társadalmi és nemzetközi integrációs vezető

Choli-Daróczi József
főiskolai adjunktus

Rostás-Farkas György
újságíró

Vajda Imre
szociológus

Feje tetejére állt világ

Egyik reggel a Tobozbogros óriáserdő szelleme azt mondta a szarkának:

– Vidd hírül az állatoknak, hogy ma teljesítem mindegyikük kívánságát! De mindegyik állat csak egy dolgot kérhet!

Nosza, lett nagy felfordulás az óriáserdőben, amikor a szarka hírül kiabálta a szellem szavait! Csak úgy visszhangzott a vidék a vágyaikat elmakogó, elszuszogó, elnyiszegő, elzimmegő, elröfögő, eldörmögő, elcsiripelő, elsziszegő, elzüm-mögő, elzimmegő állatok hangjaitól. A szarvas, aki mindig is féltékeny volt a magasan szárnyaló sasra azt kívánta, bárcsak tudna ő is szállni. A medve aki a méhecskéket irigyelte, azt kérte, hogy tudjon ő is a virágok közt döngicsélni (azt remélte ugyanis, hogy így majd gyűjthet nektárt és a kasba bejutva kedvére falatozhat a finom lépes mézből). A róka, akit majd megölt a sárga irigység, amikor a szökellő őzeket látta, azért rimánkodott, hogy ő is tudjon kecsesen ugrabugrálni, mint azok. A vakond, akinek már sokat meséltek a mókus akrobatikus ügyességéről azt kívánta, hogy tudjon fára mászni, a vadmacska víz alatt akart úszni, hogy így könnyebben foghasson halat, a ponty viszont féltékeny lévén a gyönyörű hangú csalogányra, azt szerette volna, ha ő is tudna olyan szépen dalolni. Volt még ezer és kettő ehhez hasonló kérés, mert mindegyik állat kívánt valamit, de ezeket engedelmetekkel most nem említem meg, mert sosem jutok a történet végére. A kérések teljesültek.

Nohát, most áll csak igazán feje tetejére a világ! A szarvas lábaival csapkodott és körözött a levegőben, pontosabban körözött volna, ha hatalmas agancsa nem húzta volna le állandóan. Így inkább csak amolyan félre sikerült nyolcasokat rajzolt a levegőbe, néha pedig annyira alacsonyra ereszkedett, hogy súrolta, szántotta, kaszálta a fák lombjait, szörnyű riadalmat keltve a fészkelő madarak között. A medve pufók testével ott züm-mögött ugyan a virágok fölött, de hát a szája túl ormóttan, a nyelve meg túlön túl nagy volt ahhoz, semhogy nektárt gyűjtsön. Amikor pedig be akart szállni az odvas fában lévő méhkasba, nem elég, hogy beragadt a feje az odunyílásba, a megvadult méhecskék még jól össze is csipkedték a sejhaját. A róka úgy pattogott, mintha rugók lettek volna a talpa alatt, de mivel nem tudta irányítani az ugrásait, állandóan beverte a fejét az alacsonyabb faágakba, s néha csak hajszál híja volt, hogy nem

kapott telibe egy-egy vaskos bükkfa törzset. A vakond nagy nehézségek árán felmászott ugyan a fára, de mivel vak volt, állandóan elvétette az ugrást. Nem hogy a szomszéd fenyőfáig, de még a legközelebbi áig sem tudott átugrani, s ezért folyton lepottyant. Még szerencse, hogy a puha fenyőtűkre esett, így nem törte el a lábait.

No, de a vadmacska sem mutatott sokkal jobban a víz alatt, mint a vakond a fán! Lábaival kalimpálva úszott ugyan, de hát nem kapott levegőt, és állandóan fel kellett jönnie a felszínre. A végén annyira elfáradt a folytonos le-fel merüléstől, hogy kénytelen volt kimászni egy szomorúfüz gyökerére, s ott lihegett, motyogott, szuszogott órák hosszat.

A ponty is jól pórul járt! Bár gyönyörű, öblös hangon áriázott a víz alatt (az dalolta, hogy: „szép a Réka béka bugyboréka...”), de mivel az összes többi hal süket volt, senki sem hallotta, senki sem tapsolta meg az előadást. Feldühödött erre a ponty, kimászott a partra, hogy ott áriázzon, ám pár rövid szólam után – és ez a néhány szólam valóban gyönyörű volt, megmondhatója ennek a béka módra szökellő csalogány – azon kapta magát, hogy hiába emelgeti kopolyúit, nem kap több levegőt. Kénytelen volt hát visszacsusszanni a vízbe, s ott orditozott, üvöltözött, zinggett-zengett, zongott tovább a süket vízivilágnak, míg be nem rekedt.

Estére az erdőszellem megunta a sok eszement állatot.

– Ennyi bolondot sem láttam egy rakáson! – kiáltotta. – Leshetitek, mikor teljesítem még egyszer a kívánságaitokat!

Tobozlábaival dühösen toppantott, s az állatok abban a pillanatban elvesztették ajándékba kapott képességüket. A szarvas lepottyant a földre, a medve egyenesen a vadrózsabokorba huppant, a vakond is lebukfencezett a fáról, és szégyenében azonnal visszabújt a sötét járataiba, a róka többé nem tudott szökellni, akárhogy igyekezett, a vadmacska nedves szőrrel, farkát behúzva visszakullogott a fára, a ponty dala pedig abbamaradt – még azt sem tudta befejezni, hogy „bugybo...” Jut eszembe: ti mit kívántatok volna az állatok helyében?

Ez a mese a szolnoki Tisza Klub Környezetvédő Társadalmi Szervezet kiadásában megjelent Varázsdoboz című (Tisza Klub Füzetek 8.) kötetéből való.

F E J T Ö R Ö K

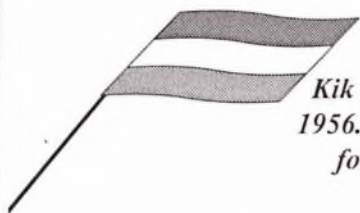

Kedves Gyerekek!

Reméljük már elmélyültetek az iskolai munkában, és az első felméréseken is túl vagytok.

Az őszi táj szépségeiről se feledkezzetek meg, sétáljatok sokat!

Az október hava egy emlékezetes eseményt is hordoz, hisz az 1956-os forradalomra e hónapban emlékezünk. Első rejtvényünk is e jeles nappal kapcsolatos.

Kik szervezték az
1956. október 23-ai
forradalmat!

a kormánytagok

katonatisztek

az ifjúság

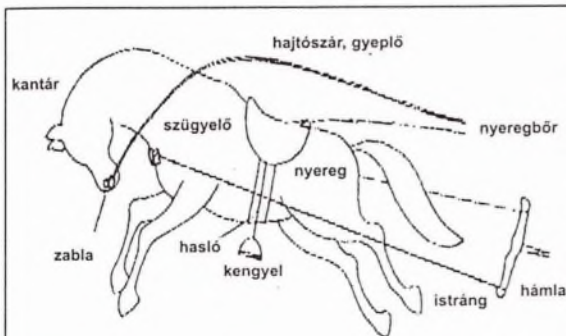
kereskedők

Jelöljétek a helyes választ és küldjétek be szerkesztőségünkbe!

Az évszázadokig tartó cigányvándorlás alatt, a XV. és a XVI. században a magyarság milyen ellenséggel harcolt a cigányság megérkezésekor?

krétával írunk rá ➡				
piros belül dinnye ➡				
a rókának lompos a ➡				
a sivatag földje ➡				
fény hatol be rajta ➡				

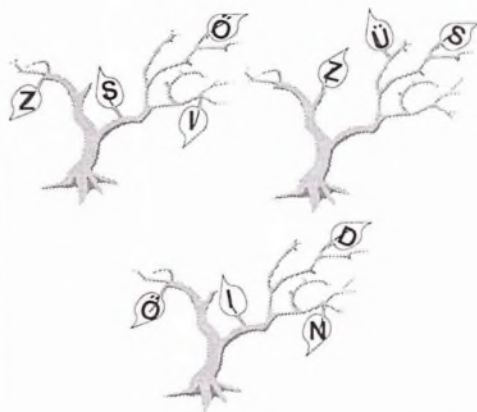
Ha helyesen írjátok be a meghatározásokat és a bal felső sorokból, a jobb alsó sarokba átlósan összeolvassátok a betűket, megkapjátok a megfejtést!

Egy kis tudnivaló!

Ősi cigányfoglalkozás a lókereskedelem is. Az alábbi rajzon a legfontosabb ló tartozékokat láthatjátok. Nem árt, ha tudjátok!

Az Oktatási Minisztérium rendelete alapján e tanévtől kezdődően a tanuló ifjúságnak egy kedvezményt biztosít, amelynek minden diák örülhet.

Ha a levelekben lévő betűket összeolvasod megkapod a megfejtést!

A zenélés a cigányság ősi foglalkozásainak egyike. Sok magyar író regényében szerepelnek cigány muzsikuskok, akik szórakoztatták zenélésükkel a fáradt katonákat a harcok szünetében.

Ó M A R J Ó I K

Á O Y R N A D É G G Z I

Két író nevét olvashatjátok el, ha az összekevert betűket helyesen rakjátok össze!

„Ha a magzat súlyos teher, ne félj, hívd az Alfa hangot!”

Nagné Mészáros Évát, Szolnok megye „Alfa hangját” kérdeztem a szövetség munkájáról, céljáról, tevékenységéről.

– **Miért Alfa a szövetség neve?**

– Az Alfa a görög ábécé első betűje, a kezdetekre utal. A szövetség munkájában résztvevő emberek, szervezetek, az emberi életet a fogantatástól kezdve tisztelik. Felhívjuk azon kismamák figyelmét, akik magzatukat nem kívántként hordják arra a felelős szerepre, amit a születendő gyermekük életében töltenek be. Ugyanakkor a valódi választási szabadságot juttatjuk érvényre, amikor az abortusszal szemben támogatjuk a várandós nőt azért, hogy gyermekét megszüljje, nevelését vállalja.

– **Ez a támogatás konkrétan mit jelent?**

– Szükség szerint állhat babakelengye összeállításából, kismama és anyaotthonos elhelyezésből, mentálhigiénés gondozásból és felvilágosító tevékenységből, várandósághoz, illetve szüléshez kapcsolódó szakorvosi ellátásból, valamint az örökbefogadás előkészítéséből, ügyintézéséből. Ha egy anya úgy dönt, hogy gyermeke nevelését, gondozását nem vállalja, közreműködünk abban, hogy a gyermek minél előbb családba kerüljön. Csak magyar állampolgárságú gyermekek magyarországi elhelyezését segítjük, mert azt szeretnénk, ha a Magyarországon született gyermeket magyar szülők nevelnék. Szeretnénk elindítani egy olyan programot is, amely az elárvult cigány újszülötteknek biztosítaná a mielőbbi családba kerülést, lehetőleg a saját ctnikumukon belül.

– **A szövetség munkatársai kapnak-e ellenszolgáltatást a munkájukért?**

– Nem, teljesen önkéntes alapon, minden fizetség nélkül, szabadidőnkben végezzük a gyermekmentő tevékenységünket, hiszen az abortuszok, a csecsemőgyilkosságok, a családnélküli gyerekek nagyszáma láttán, mindannyian a jobbító szándék által vezérelve dolgozunk és segítünk, mindennemű világnézeti és politikai hovatartozástól függetlenül.

– **Mióta létezik a szövetség, kik a vezetői és tagjai?**

– Az Alfa Szövetség 1996 áprilisában olyan civil szervezetek kezdeményezésére

jött létre, amelyek egyetértenek abban, hogy a társadalom jövőjét a gyermekeink biztonsága és a gyermekvédelem eredményessége határozza meg. Központja Budapest van. A szövetség létrehozója **dr. Téglásy Imre**. Ő az Alfa egyik alapító „atyja”. Sok áldozatos munkát köszönhet neki az élet- és családvédelem ügye. Az alapító tagok közé soroljuk még a Családotthon a Gyermekekért Alapítványt, a Gólya Gyermekmentő Alapítványt, a Kék Sziget Alapítványt, a Magzatvédő Társaságot és a Pro Life Alapítványt, de nagyon sok magán-személy is áldozatos munkát végez a szövetségnél.

– **Ön mióta és miért tevékenykedik az Alfánál?**

– 1996 óta alapító tagként tevékenykedem a szövetségben. Jelenleg én vagyok Szolnok megye „Alfa hangja”, ami részben telefonos segítségnyújtásból áll, de sokszor tettekkel is párosul. Korábban ápolónőként dolgoztam, majd betegségem miatt rokkantnyugdíjas lettem. Dolgoztam még a Cigány Szociális Központ vezetőjeként is. Tehát munkám során gyakran szembesültem a vészhelyzetbe került családok mindennapos problémáival, és nem volt kétséges, hogy segíteni akarok, leginkább a magzatjukat súlyos terheknek érző, vagy azt titkoló anyákon.

– **Ha valakinek segítségre van szüksége, hogyan érheti el az Alfa Szövetséget?**

– A Westel Telefontársaságtól kaptunk telefonokat, amelyek nagy segítséget jelentenek. Ezeken keresztül 19 megyében tartunk telefonos szolgálatot. Az én hívószámom **06-30 9541-014**. A megadott telefonszámokon védőnők, orvosok, mentálhigiénés szakemberek és szociális munkások várják olyan anyukák, kismamák, sőt apukák jelentkezését, akik terheknek érzik gyermeküket és segítséget kérnek sorsuk elrendezéséhez. Ezeken a számokon bárki bármikor jelentkezhet, mi visszahívjuk. De van egy zöld számunk is, ami ingyenes: **06-80 630-330**.

Szeretném megköszönni a lapnak a lehetőséget, hiszen minden megnyilvánulás az Alfa Szövetségről tulajdonképpen figyelemfelkeltés, hogy léte-

zünk, hogy vagyunk, hogy segítünk. Bárki, akinek szüksége van a segítségünkre szociálisan, vagy érzelmileg, veszélyeztetett terhesként vagy egy bajban lévő magzat, gyermek apjaként, forduljon hozzánk bizalommal! A Szövetség mindent el fog követni annak érdekében, hogy a gyermek gondozása és nevelése ne gond és probléma legyen, hanem öröm minden szülő és leendő szülő számára. De nem csak azok jelentkezését várjuk, akik segítségre szorulnak, hanem azokat is, akik segíteni akarnak. Minden támogatásnak örülünk, legyen az babaruha, bútor, önkéntes munkavégzés, vagy akár anyagi támogatás. E támogatásoknak köszönhetően adunk ingyen inni az élet forrásából a szomszédoknak.

A Szövetség bankszámlaszáma: OTP Rt. 11702036-20642239

Posta címünk: 1537 Budapest, Pf.: 453/370.

Lukács Ilona

Alfa hangok

Bács-Kiskun megye:

06-30/9541-000

Baranya megye: 06-30/9541-001

Békés megye: 06-30/9541-002

Borsod-Abaúj-Zemplén megye:

06-30/9541-003

Csongrád megye: 06-30/9541-004

Fejér megye: 06-30/9541-005

Győr-Moson-Sopron megye:

06-30/9541-006

Hajdú-Bihar megye:

06-30/9541-007

Heves megye: 06-30/9541-008

Komárom-Esztergom megye:

06-30/9541-009

Nógrád megye: 06-30/9541-010

Pest megye: 06-30/9541-011

Somogy megye: 06-30/9541-012

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye:

06-30/9541-013

Jász-Nagykun-Szolnok megye:

06-30/9541-014

Tolna megye: 06-30/9541-015

Vas megye: 06-30/9541-016

Veszprém megye: 06-30/9541-017

Zala megye: 06-30/9541-018

Országos vásárok naptára

2000. november hónapra

November 1., szerda	Szolnok -av,	andrás -oák,
Miskolc -osk,	Tápiószent-	Kaposvár -ok,
Szeghalom -oák,	márton -oák,	Kaposvár -av,
Veszprém-	Tiszakécske -av,	Kecskemét -ok,
varsány -oák,	Újszilvás -oák,	Kecskemét -k-jv,
		Kiskunfélegy-
November 2.,	November 6., hétfő	háza -oák,
csütörtök	Putnok -oák,	Kunszent-
Szeged-		márton -oák,
Cserepes sor -ok,	November 7., kedd	Kunszent-
Véztő -oák,	Cegléd -oá,	márton -av,
	Nagykanizsa -oák,	Miskolc -av,
	Soltvadkert -oák,	Páztó -oák,
November 3., péntek		Pécs -oák,
Gyöngyös -oá,	November 8., szerda	Pécs -av,
Gyula -oák,	Szeged-	
Hódmező-	Csorna -oák,	Cserepes sor -k-jv,
vásárhely -oá,	Makó -oá,	Szekszárd -oák,
Miskolc -ok,	Mezőcsát -oák,	Szentes -oá,
Pécs -R,	Tura -oák,	Szolnok -av,
		Tata-Márton
November 4.,	November 9.,	napi -bv,
szombat	csütörtök	Tompa -oák,
Abony -oá,	Gyöngy -oák,	Törtel -oák,
Békéscsaba -oák,	Komádi -oá,	Zalaegerszeg -av,
Harta -oák,	Mélykút -oák,	
Kecskemét -ok,	Ónod -oák,	November 14., kedd
Kecskemét -k-jv,	Szeged -oák,	Pétervására -oák,
Komló -oák,	Cserepes sor -ok,	Zalaegerszeg -oák,
Magyar-		
nándor -oák,	November 10.,	November 15.,
Marcali -ok,	péntek	szerda
Miskolc -ok,	Miskolc -ok,	Jánoshalma -oák,
Pécs -R,	Pusztamér-	November 16.,
Pécs -ok,	ges -oák,	csütörtök
	Sásd -oák,	Dráafok -oák,
November 5.,	November 11.,	Szeged-
vasárnap	szombat	Cserepes sor -ok,
Békéscsaba -av,	Jászberény -oák,	November 17.,
Csongrád -oák,	Kecskemét -ok,	péntek
Gönc -bv,	Kecskemét -k-jv,	Miskolc -ok,
Gyoma-	Kiskunmajsa -oák,	November 18.,
endrőd -av+mgv,	Mezőbe-	szombat
Jászapáti -oák,	rény -av+mgv,	Kecskemét -ok,
Kaposvár -ok,	Miskolc -ok,	Kecskemét -k-jv,
Kaposvár -av,	Ózd -oák,	Miskolc -ok,
Kecskemét -ok,	Pécs -ok,	Mohács -oák,
Kecskemét -k-jv,	Kiskundo-	Pécs -ok,
Kiskunhalas -oák,	rozma -ok,	Sárbogárd -oák,
Kiskunhalas -kuv,		November 19.,
Kiskunhalas -av,	November 12.,	vasárnap
Lajosmizse -oák,	vasárnap	Békéscsaba -av,
Miskolc -av,	Békéscsaba -av,	Dabas -oák,
Nagykörös -av,	Dabas -oák,	Dombóvár -ok,
Pápa -k-jv,	Dunaújváros -oák,	Gyomaend-
Pécs -R,	rőd -oák,	lzsák -oák,
Pécs -oák,	Jászszent-	
Pécs -av,		
Szarvas -oák,		
Szeged-		
Cserepes sor -k-jv,		

RÖVIDÍTÉSEK

av.	= autóvásár
bv.	= búcsúvásár
csv.	= cserépvásár
kjv.	= közúti jármű vásár
kuv.	= kutyavásár
LNv.	= Lovas Napok vására
mgv.	= munkagép vásár
nmv.	= népművészeti vásár
oá.	= országos állatvásár
oák.	= országos állat- és kirakó vásár
ok.	= országos kirakó vásár
osk.	= országos sertés- és kirakó vásár
r.	= régiségvásár
bv.	= termékbemutató és vásár
üv.	= ünnepi vásár

Kaposvár -av,	Kecskemét -ok,
Kecskemét -ok,	Kecskemét -k-jv,
Kecskemét -k-jv,	Miskolc -ok,
Kiskunfélegy-	Pécs -ok,
háza -av,	November 26.,
Kunszent-	vasárnap
miklós -oák,	Abony -oák,
Miskolc -av,	Békéscsaba -av,
Móralom -oák,	Békésszent-
Pécs -oák,	andrás -ok,
Pécs -av,	Csorna -k-jv,
Szászvár -oák,	Dunaújváros -ok,
Szászvár -av+mgv,	Farmos -oák,
Szeged-	Fülöpszállás -oák,
Cserepes sor -k-jv,	Jászszo-
Szolnok -av,	sztentgyörgy -oák,
Tiszakécske -oák,	Kaposvár -ok,
Tokaj -oák,	Kaposvár -av,
Vác -oák,	Kecskemét -ok,
	Kecskemét -k-jv,
November 20., hétfő	Miskolc -av,
Szil -oák,	Nagykátá -oák,
November 21., kedd	Páztó -av,
Sümeg -	Pécs -oák,
Erzsébet napi -ok,	Pécs -av,
November 22.,	Pécsvárad -oák,
szerda	Pilis -oák,
Polgár -oák,	Ráckeve -oák,
November 23.,	Szeged-
csütörtök	Cserepes sor -k-jv,
Szeged-	Szekszárd -oák,
Cserepes sor -ok,	Szolnok -av,
November 24.,	November 27., hétfő
péntek	Bélapátfalva -oák,
Dévaványa -oá,	Szécsény -oák,
Miskolc -ok,	November 30.,
November 25.,	sütőtök
szombat	Szany -ok,
Jászárók-	Szeged-
szállás -oák,	Cserepes sor -ok,
Kaposvár -oá,	

A vásárnaptárt
összeállította:
Wilhelm István

Kosztics László:
Vértanúk fája